

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA

HODNOTENIE VYBRANÝCH INDIKÁTOROV UDRŽATEĽNÉHO
ROZVOJA PODĽA METODIKY ECI V OBCI MOJMÍROVCE

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

**HODNOTENIE VYBRANÝCH INDIKÁTOROV
UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA PODĽA METODIKY ECI V
OBCI MOJMÍROVCE**

DIPLOMOVÁ PRÁCA

Študijný program:	Regionálny rozvoj
Pracovisko (katedra/ústav):	Katedra trvalo udržateľného rozvoja
Vedúci diplomovej práce:	Dr. h.c.prof. Ing. Milan Demo, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že diplomovú prácu na tému „ Hodnotenie vybraných indikátorov udržateľného rozvoja podľa metodiky ECI v obci Mojmirovce“ som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru. Som si vedomá zákonných následkov, ak hore uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Mojmirovciach, 8.4.2010

.....

podpis autora

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pánovi Dr.h.c. prof. Ing. Milanovi Demovi, PhD. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovávaní mojej diplomovej práce. Zároveň chcem pod'akovať pracovníkom Obecného úradu v Mojmírovciach, pracovníkom Základnej školy a Materskej školy v Mojmírovciach za spoluprácu, poskytnuté materiály a metodickú pomoc a spoluprácu.

Abstrakt

Súčasťou nášho života sa čoraz viac stáva potreba dosiahnutia trvalo udržateľnej rovnováhy. Znamená to racionálne využívanie prírodných zdrojov, využívanie obnoviteľných zdrojov, ochranu životného prostredia tak, aby bolo zachované aj pre budúce generácie. Trvalo udržateľný rozvoj predstavuje cieľný proces zmien v správaní ľudskej spoločnosti zameraný na zvyšovanie kvality životného prostredia, pričom je dôležité aby zodpovednosť prebrali i mestá a obce. Z tohto dôvodu boli vypracované spoločné európske indikátory udržateľného rozvoja, ktoré poskytujú informácie o tom, či aktivity na území regiónu smerujú k trvalo udržateľnému rozvoju.

V diplomovej práci sme sa snažili zhodnotiť vybrané indikátory udržateľného rozvoja podľa metodiky ECI v obci Mojmírovce. Hodnotené boli indikátory týkajúce sa spokojnosti občanov s miestnou komunitou, kvalita miestneho ovzdušia, dostupnosť verejnej zelene a služieb v obci, mobilita a doprava cestujúcich, doprava detí do školy a trvalo udržateľné využívanie krajiny.

Obec Mojmírovce je strediskovou obcou kde sú vytvorené dobré podmienky pre jej obyvateľov. Sú tu všetky základné služby, ktoré zvyšujú kvalitu života obyvateľov, zdravotná a sociálna starostlivosť, podmienky pre základné vzdelávanie a dostatok pracovných príležitostí. Obec si i napriek tomu zachováva svoj vidiecky charakter, ktorý je typický čistým životným prostredím, dostatkom zelene a priestorom pre oddych.

Diplomová práca hodnotí súčasný stav indikátorov udržateľného rozvoja v obci na základe vlastného pozorovania a aby boli výsledky skúmania čo najobjektívnejšie, hodnotenie vychádza tiež z údajov získaných na obecnom úrade a od občanov obce prostredníctvom dotazníkového prieskumu.

Zavedenie trvalo udržateľného rozvoja bude vyžadovať znižovanie negatívnych vplyvov na životné prostredie. V súčasnosti je zrejmé, rozvoj ľudstva nemožno stotožňovať len s predstavou ekonomického rastu, ale že musí smerovať aj k naplneniu významných sociálnych a environmentálnych cieľov.

Kľúčové slová:

trvalo udržateľný rozvoj, spoločné európske indikátory, kvalita života, environmentálne ciele

Abstract

The need to achieve the continuously sustainable balance is becoming increasingly a part of our lives. This means the rational use of natural resources, renewable resources and protection of environment to be preserved for future generations. Sustainable development represents aimed process of changes in the behavior of human society intent on enhancement of environment, and it is important that the municipalities also take over the responsibility. Therefore, the common European indicators of sustainable development were worked out. They provide information whether the activities in the region are directed at sustainable development.

In our thesis we tried to evaluate the selected indicators of sustainable development in the village of Mojmírovce using methodology by ECI. Rated were indicators related to citizen satisfaction with the local community, local air quality, availability of public green spaces and services in the village, mobility and passenger transport, transport of children to school and continuously sustainable land use.

Mojmírovce Town Village is the village where there are good conditions for its citizens. There are all the basic services that improve the quality of life of residents, health and social care, the conditions for basic education and adequate employment opportunities. Nevertheless, the village retains its rural character, which is typical with its clean environment and plenty of green spaces for relaxation.

The thesis reviews the current status of indicators of sustainable development in the village based on our own observation. So as the investigation results to be as objective as possible, the assessment is also based on data collected at the municipal office and the citizens of the community through a questionnaire survey.

The introduction of continuously sustainable development will require reducing the negative environmental impact. It is now clear that human development can not be identified merely with the of economic growth, but also must lead up to achievement of important social and environmental objectives.

Keywords:

sustainable development, European common indicators, quality of live, environmental objectives

Obsah

Zoznam skratiek a značiek	8
Úvod	9
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	10
1.1 Trvalo udržateľný rozvoj	10
1.2 Indikátory trvalo udržateľného rozvoja	12
1.3 Spoločné európske indikátory ECI.....	13
1.3.1 Spokojnosť občanov s miestnou komunitou.....	15
1.3.2 Miestny príspevok ku globálnym klimatickým zmenám.....	15
1.3.3 Miestna mobilita a doprava cestujúcich.....	16
1.3.4 Dostupnosť miestnej verejnej zelene a verejných služieb.....	16
1.3.5 Kvalita miestneho ovzdušia.....	16
1.3.6 Doprava detí do školy	17
1.3.7. Trvalo udržateľný manažment samosprávy a miestnych podnikateľov	17
1.3.8 Znečistenie životného prostredia hlukom	17
1.3.9 Trvalo udržateľné využívanie krajiny	18
1.3.10 Produkty podporujúce TUR	18
2 Cieľ práce	19
3 Charakteristika regiónu	20
3.1 Obec Mojmírovce	21
3.1.1 Vymedzenie územia	22
3.1.2 Osídlenie a sídelná štruktúra	22
4 Materiál a metódy	23
4.1 Spokojnosť občanov s miestnou komunitou.....	23
4.2 Miestny príspevok ku globálnym klimatickým zmenám.....	24
4.3 Miestna mobilita a doprava cestujúcich.....	24
4.4 Dostupnosť miestnej verejnej zelene a miestnych služieb.....	25
4.5 Kvalita miestneho ovzdušia.....	26
4.6 Doprava detí do školy	26
4.7 Trvalo udržateľné využívanie krajiny	27
4.8 Metodický postup spolupráce so zástupcami samosprávy obce a občanmi	28
5 Výsledky a diskusia	32
5.1 Spokojnosť občanov s miestnou komunitou	33

5.1.1 Spokojnosť s bývaním v obci	37
5.1.2 Spokojnosť s množstvom zelene v obci	38
5.1.3 Spokojnosť s čistotou obce	39
5.1.4 Spokojnosť so sociálnymi a zdravotnými službami	40
5.1.5 Spokojnosť s kultúrnymi a oddychovými službami	41
5.1.6 Spokojnosť s prevádzkou ZŠ	42
5.1.7 Spokojnosť s bezpečnosťou v obci	43
5.1.8 Spokojnosť so snahou o revitalizáciu obce	44
5.1.9 Spokojnosť so starostlivosťou o zeleň	45
5.1.10 Spokojnosť so zriadením DSS	46
5.1.11 Spokojnosť s výstavbou bytov	47
5.1.12 Spokojnosť s poskytovaním opatrovateľstva	48
5.2 Miestny príspevok ku globálnym klimatickým zmenám	49
5.3 Miestna mobilita a doprava cestujúcich	50
5.4 Dostupnosť miestnej verejnej zelene a miestnych služieb	52
5.5 Kvalita miestneho ovzdušia	57
5.6 Doprava detí do školy	60
5.7 Trvalo udržateľné využívanie krajiny	63
6 Závery	67
7 Využite výsledkov	69
8 Použitá literatúra	71
9 Prílohy	74

Použité skratky

TUR	trvalo udržateľný rozvoj
ECI	european common indicators
ŽP	životné prostredie
ZŠ	základná škola
MŠ	materská škola
SR	Slovenská republika
OÚ	obecný úrad
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
PHSR	Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja
USES	Územný systém ekologickej stability
ÚZPF	Územný zoznam pamiatkového fondu

Úvod

Začiatkom 21. storočia si ľudia stále viac začínajú uvedomovať potrebu riešenia negatívnych vplyvov na životné prostredie a hľadajú možnosti na jeho zlepšenie.

Civilizácia a jej rozvoj nemajú len kladné stránky. Prinášajú so sebou aj stránky záporné, hlavne vo vzťahu k prírode, k životnému prostrediu a prírodným zdrojom. Vzťahy človeka k prírode - k zmenenému, činnosťou človeka pretvorenému prostrediu, vzťahy k ostatným ľuďom – to všetko má a bude mať veľký vplyv na kvalitu života každého jednotlivca i ľudstva ako celku, bude rozhodovať o tom, ako trvalo sa bude rozvíjať ľudská civilizácia. Tieto javy priniesli najmä v posledných troch desaťročiach výrazný tlak na zmenu tradičnej predstavy rozvoja ľudstva, stotožňujúcej pokrok s ekonomickým rastom. Globálna problematika sa v uplynulom desaťročí zdôrazňuje oveľa viac, ako kedykoľvek predtým. Zrejmá je snaha hľadať riešenia. V súčasnosti sa v spoločnosti prelína schopnosť ľudského pokolenia tvoriť a budovať a tiež rovnako veľká schopnosť ničiť. Výraznou črtou dnešnej spoločnosti je všeobecný nedostatok spoločného konania ako výsledku uvedomovania si spoločnej zodpovednosti za súčasnosť a budúcnosť. Globálne nebezpečenstvá si však vyžadujú spoluprácu na širokom základe. Z tohto dôvodu je najvyšší čas začať s aktivitou akou je koncept trvalo udržateľného rozvoja.

Predstavitelia Európskej komisie spolu so zástupcami európskych miest od druhej polovice 90. rokov intenzívne vyvíjajú množstvo aktivít v oblasti udržateľného rozvoja obcí miest a regiónov.

Od roku 1999 sa na úrovni európskych miest realizuje iniciatíva smerujúca k vyhodnocovaniu trvalo udržateľného rozvoja miest – tzv. Spoločné európske indikátory. V roku 2003 sa do tejto iniciatívy zapojili aj tri európske mestá. Na základe výsledkov indikátorov je možné porovnať úroveň jednotlivých miest v rámci Slovenskej republiky, ale aj v rámci Európy.

Nakoľko indikátory ECI boli navrhnuté pre mestá, nie je možné získať všetky potrebné informácie aj na úrovni obcí. Tým nie je možné zabezpečiť komplexné hodnotenie všetkých sledovaných oblastí. Napriek tomu aj sledovanie indikátorov trvalo udržateľného rozvoja na úrovni obcí má svoj nesporný význam.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 Trvalo udržateľný rozvoj

Trvalo udržateľný rozvoj sa v súčasnosti stáva jedným z hlavných celosvetovo presadzovaných rozvojových konceptov. Preto je potrebné aplikovať zásady TUR na miestnej úrovni - v mestách, v obciach a mikroregiónoch. V záujme napĺňania cieľov TUR a hodnotenia pokroku je potrebné zhromažďovať informácie na všetkých úrovniach a zaviesť konkrétne merateľné charakteristiky.

Vízia trvalo udržateľného rozvoja vyjadruje, aká by mohla byť naša spoločnosť a krajina v budúcnosti za predpokladu, že chceme zachovať všetky pozitívne hodnoty aj našim potomkom a že sa chceme pokúsiť postupne odstrániť všetky nedostatky a prekážky, ktoré v súčasnosti spomaľujú plnohodnotný rozvoj spoločnosti. Cieľom snaženia je komplexný rozvoj človeka v harmónii s prostredím (Huba, 2001).

Trvalo udržateľným rozvojom sa rozumie cielený, dlhodobý (priebežný), komplexný a synergický proces, ovplyvňujúci podmienky a všetky aspekty života (kultúrne, sociálne, ekonomické, environmentálne a inštitucionálne), na všetkých úrovniach (lokálnej, regionálnej, globálnej) a smerujúci k takému funkčnému modelu určitého spoločenstva (miestnej a regionálnej komunity, krajiny, medzinárodného spoločenstva), ktorý kvalitne uspokojuje biologické, materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom eliminuje alebo výrazne obmedzuje zásahy ohrozujúce, poškodzujúce alebo ničiace podmienky a formy života, nezaťažuje krajinu nad únosnú mieru, rozumne využíva jej zdroje a chráni kultúrne a prírodné dedičstvo (*NSTUR SR, 2001*).

Trvalo udržateľný rozvoj je taký rozvoj, ktorý umožňuje uspokojovanie potrieb súčasných generácií bez toho, aby boli ohrozené nároky budúcich generácií na uspokojovanie ich potrieb (Brundtlandtová, 1987).

Trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti je taký rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov (§ 6 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí).

Vavroušek (1994) uvádza, že "trvalo udržateľný spôsob života - je taký spôsob života, ktorý sa približuje ideálom humanizmu a harmónie vzťahov medzi človekom a prírodou a to v časovo neobmedzenom horizonte. Je založený na vedomej zodpovednosti človeka voči dnešným a budúcim generáciám a na úcte k živej a neživej prírode.

Trvalo udržateľný rozvoj je taký spoločenský rozvoj, ktorý zohľadňuje a rešpektuje prírodné podmienky.

Hlavným cieľom trvalej udržateľnosti je zosúladienie hospodárskeho rozvoja s ochranou prírody, prírodných a kultúrnohistorických zdrojov a životného prostredia. K základným kritériám trvalo udržateľného rozvoja popri spoločenskom rozvoji patrí :

- a) zachovanie celkovej ekologickej stability krajiny
- b) ochrana a racionálne využívanie prírodných zložiek
- c) ochrana bezprostredného životného prostredia človeka
- d) zabezpečenie určitej kvality ľudského života
- e) zabezpečenie sociálnej a kultúrnej diverzity na Zemi (Izakovičová, 1997):

Všetky tieto súčasti starostlivosti o životné prostredie sa navzájom ovplyvňujú. Ochrana jedného z nich pôsobí aj na ochranu ostatných. Meranie a vyhodnocovanie určitých rozvojových ukazovateľov je v súčasnosti samozrejmosťou vo všetkých hlavných oblastiach ľudskej činnosti (najmä v ekonomike, ale aj v demografii, zdravotníctve, životnom prostredí a i.) Štatistické údaje predstavujú veľmi dôležitý doplnok informácií s vysokou vypovedacou schopnosťou. Indikátory môžu spĺňať celý rad funkcií. Môžu zjednodušovať, objasňovať a sprostredkovať súhrnné informácie pre rozhodovanie obce/ mikroregiónu (Mederly, 2001).

1.2 Indikátory trvalo udržateľného rozvoja

Indikátory trvalo udržateľného rozvoja sú v súčasnosti účinným nástrojom na získavanie poznatkov o úrovni plnenia cieľov ochrany životného prostredia, o účinnosti prijatých opatrení a zároveň sú podkladom na národné a tiež medzinárodné porovnávanie.

Meranie a vyhodnocovanie určitých rozvojových ukazovateľov je v súčasnosti samozrejmosťou vo všetkých hlavných oblastiach ľudskej činnosti (najmä v ekonomike, ale aj v demografii, zdravotníctve, životnom prostredí a i.) Štatistické údaje predstavujú veľmi dôležitý doplnok informácií s vysokou vypovedacou schopnosťou (Mederly, 2001).

Izakovičová (1996) uvádza, že indikátory sú špeciálne vyrobené alebo transformované dáta, ktoré podávajú podstatné informácie o rozvoji spoločnosti hospodárskym a politickým subjektom aj verejnosti.

Murcott (1997) definuje indikátory ako „miery, ktoré zjednodušujú a kvantifikujú informácie, predstavujú pritom model lepšej komplexity reality a slúžia na meranie kritérií.“

Podľa Krasneca (1999) indikátory TUR predstavujú určité kvantifikované a kvalifikované informácie, ktoré pomáhajú objasniť ako sa menia vzťahy a procesy v životnom prostredí a spoločnosti v určitom čase.

Podľa Hubu (2000) indikátory sú spravidla kvantifikovateľné údaje, ktoré čo najvýstižnejšie charakterizujú posudzovaný objekt, koncepciu, systém a pod. z hľadiska jeho zlučiteľnosti s princípmi a kritériami trvalej udržateľnosti. Sú to vybrané informácie, odrážajúce stav rozsiahleho systému.

Indikátory môžu spĺňať celý rad funkcií. Môžu zjednodušovať, objasňovať a sprostredkovať súhrnné informácie pre rozhodovanie obce/ mikroregiónu.

Huba (2000) definuje indikátor TUR mesta veľmi jednoducho a výstižne ako merateľný údaj, ktorý poskytuje informáciu o tom, či aktivity na území mesta smerujú k trvalo udržateľnému rozvoju.

Indikátory sa rozdeľujú do 3 skupín:

1. indikátory zo skupiny Hybná sila - predstavujú ľudské činnosti a procesy, ktoré majú účinok na TUR,
2. indikátory zo skupiny Stav - indikujú súčasnú úroveň približovania sa k TUR,
3. indikátory zo skupiny Reakcia - uvádzajú strategické a ďalšie možnosti reakcie na zmeny v stave TUR (MŽP SR, 1996).

Z vecného hľadiska sa podľa Krasneca (2003), najčastejšie indikátory TUR rozdeľujú podľa 4 oblastí na: sociálne, ekonomické, environmentálne a inštitucionálne indikátory.

- sociálna oblasť – stav a vývoj demografickej a sociálnej štruktúry a životnej úrovne obyvateľov,
- ekonomická oblasť – stav a vývoj ekonomickej výkonnosti a aktivity obyvateľov,
- environmentálna oblasť- stav a vývoj životného prostredia obce,
- inštitucionálna oblasť – monitorovanie fungovania samosprávy a štátnej správy, participácie občanov obce na správe vecí verejných a pod.

Pri formulovaní a výbere indikátorov musíme vždy prihliadať na tri úrovne: kvalitu, kvantitu a čas. Ku každej úrovni cieľov treba osobitne vybrať charakteristické indikátory. Indikátory musia spĺňať určité predpoklady – významnosť, merateľnosť, spoľahlivosť, výpovedná schopnosť (Huba a kol., 2000).

Proces testovania indikátorov sa skladá z troch fáz- úvodnej (zhromažďovanie informácií), návrhovej (návrh základného súboru indikátorov) a implementačnej (jednoročný pilotný projekt – overenie a doplnenie súboru indikátorov, informovanie verejnosti, vstupná analýza- začiatok etapy merania a vyhodnocovania indikátorov).

Skúsenosti ukazujú, že indikátory by mali byť čo najviac zosúladené s potrebami obce, a preto sa môžu v prípade rôznych obcí odlišovať.

1.3 Indikátory ECI

Na základe iniciatívy European Common Indicators Project, ktorá bola realizovaná v rokoch 1999 – 2003, bol navrhnutý súbor 10 spoločných európskych indikátorov. Úlohou týchto indikátorov je zapojiť do riešenia problematiky trvalo udržateľného životného prostredia všetky vrstvy obyvateľstva na rôznych úrovniach, zapojiť miestne samosprávy do procesov, ktoré vedú k zvyšovaniu kvality života.

Tieto indikátory boli rozdelené do dvoch skupín (prvých 5 povinných a 5 voliteľných, z ktorých si samosprávy môžu vybrať pri svojom hodnotení.

Povinné indikátory:

1. Spokojnosť občanov s miestnou komunitou

Hlavný ukazovateľ: Priemerná spokojnosť s miestnou komunitou

2. Miestny príspevok ku globálnym klimatickým zmenám

Hlavný ukazovateľ: Emisie CO₂ na obyvateľa

3. Miestna mobilita a doprava cestujúcich

Hlavný ukazovateľ: Podiel ciest uskutočnený osobnou automobilovou dopravou

4. Dostupnosť miestnej verejnej zelene a miestnych služieb

Hlavný ukazovateľ: Podiel obyvateľov žijúcich v dosahu 300 m od verejných priestranstiev zelene > 5000 m²

5. Kvalita miestneho ovzdušia

Hlavný ukazovateľ: Počet prekročení imisného limitu tuhých častíc PM₁₀

Dobrovoľné indikátory:

6. Doprava detí do školy

Hlavný ukazovateľ: Podiel detí cestujúcich do školy autom

7. Trvalo udržateľný manažment samosprávy a miestnych podnikateľov

Hlavný ukazovateľ: Podiel environmentálne certifikovaných podnikov

8. Znečistenie životného prostredia hlukom

Hlavný ukazovateľ: Podiel obyvateľov postihnutých nadmerným hlukom ($L > 55$ dB v noci)

9. Trvalo udržateľné využívanie krajiny

Hlavný ukazovateľ: Podiel plochy chránených území

10. Produkty podporujúce trvalú udržateľnosť

Hlavný ukazovateľ: Podiel obyvateľov kupujúcich produkty podporujúce udržateľnosť

Indikátory ECI predstavujú podporný prístup pre mestské samosprávy v ich práci na udržateľnom rozvoji a umožňujú porovnanie jednotlivých samospráv. Zvyšujú povedomie v rámci samosprávy o otázkach udržateľného rozvoja, výmenu údajov a informácií medzi jednotlivými oddeleniami samosprávy. Bývajú zaradované do významných politických dokumentov samospráv, pomáhajú zlepšovať ich kvalitu. Umožňujú opakované hodnotenie v budúcnosti a tým aj pozorovanie dosiahnutého pokroku. (Hudeková, 2003)

Mestá zúčastnené v projekte ECPI a na hodnotení indikátorov

Obr. 1

Mestá zúčastnené v projekte ECPI a na hodnotení indikátorov

Zdroj: Ambiente Italia.

1.3.1 Spokojnosť občanov s miestnou komunitou

Spokojnosť obyvateľov s lokalitou, kde žijú a ich blahobyt sú dôležitými prvkami trvalej udržateľnosti. Názor na spokojnosť je u každého jednotlivca individuálna. Závisí od životného štýlu, potrieb resp. rebríčka hodnôt. Všeobecný blahobyt znamená, že občania majú prístup k základným službám, k informáciám, žijú v kvalitnom životnom prostredí, môžu sa zúčastňovať na miestnom plánovaní a rozhodovaní.

1.3.2 Miestny príspevok ku globálnym klimatickým zmenám

Miestny príspevok ku globálnym klimatickým zmenám je možné hodnotiť v obciach prostredníctvom skúmania spôsobu vykurovania, spotreby energie. Miestne a regionálne orgány môžu zohrávať dôležitú úlohu v hodnotení a usmerňovaní emisií skleníkových plynov a využívania energie v obciach, vrátane domácej a obchodnej spotreby energie. Musí sa klásť dôraz na rozvoj nástrojov na hodnotenie dopadov emisií, propagovanie efektívneho využívania energie. Výzvou pre samosprávy je tiež využívanie obnoviteľných zdrojov energie a ich propagácia medzi obyvateľmi.

Rastúce množstvo emisií skleníkových plynov je v nesúlade s konceptom TUR – znamená posilňovanie nepriaznivých faktorov globálnej klimatickej zmeny (Mederly, 2001).

1.3.3 Miestna mobilita a doprava cestujúcich

Mobilita má veľký význam z hľadiska kvality života obyvateľov obce. Dôležitý je čas strávený cestovaním, ekonomické náklady na cestovanie, frekvencia ciest a pod.

Rastúce využívanie osobnej automobilovej dopravy pri mobilite občanov má negatívny vplyv na životné prostredie, predovšetkým na kvalitu ovzdušia, znečistenie hlukom ale negatívne ovplyvňuje aj bezpečnosť na cestách.

Vidiecke prostredie je charakteristické čistejším životným prostredím, väčšou bezpečnosťou a tiež pokojnejším spôsobom života jeho občanov. Z tohto dôvodu sa kladie dôraz na znižovanie podielu osobnej automobilovej dopravy a zvyšovanie využitia hromadnej dopravy prípadne iných spôsobov prepravy (bicykel, pešo).

1.3.4 Dostupnosť miestnej verejnej zelene a miestnych služieb

Prístup obyvateľov k verejným priestranstvám a základným službám je podmienkou kvalitného života a životaschopnosti miestnej ekonomiky. Základné služby blízko domova znižujú potrebu cestovania. Nesplnené základné požiadavky na zásobovanie potravinami a poskytovanie základnej starostlivosti vedú k neuspokojeniu sociálnych potrieb. Absencia obchodov predávajúcich ovocie a zeleninu v niektorých štvrtiach je znakom sociálneho úpadku a znamená aj ohrozenie zdravia. Úpadok môže byť spôsobený aj neexistujúcou verejnou dopravou pre tých, ktorí sú od nej závislí (Hudeková, 2003).

1.3.5 Kvalita miestneho ovzdušia

Tento indikátor sa sústreďuje na hlavné zdroje znečistenia v obci, t.j. spaľovanie fosílnych palív v doprave, pri výrobe tepla a v priemysle. Znečistené ovzdušie má negatívny vplyv na zdravie ľudí ale aj na ekosystémy, či kultúrne pamiatky (Hudeková, 2003).

Vidiecke priestor sa všeobecne vyznačuje lepším životným prostredím ako priestor urbanizovaný. Jednou zo zložiek ŽP je aj ovzdušie a jeho znečistenie má vplyv na kvalitu života. Vo vidieckom priestore býva lokalizovaných menej znečisťovateľov. Stav

ovzdušia ako aj stav ostatných zložiek ŽP je potrebné neustále sledovať, aby nedošlo k zvýšenému znečisťovaniu a tým k zhoršeniu celkovej kvality života.

1.3.6 Doprava detí do školy

Udržateľná spoločnosť by mala byť bezpečná z hľadiska kriminality a dopravy. Rodičia musia cítiť, že ich deti sa môžu bezpečne pohybovať po uliciach a využívať verejnú dopravu. V trvalo udržateľnej spoločnosti sú rodičia deťom príkladom v trvalo udržateľnom životnom štýle a učia ich požívať verejnú a cyklistickú dopravu. Vozenie detí do školy automobilom prispieva nielen k dopravným zápcham, environmentálnym, sociálnym a ekonomickým problémom, ale dáva deťom zlý príklad v otázke environmentálneho povedomia trvalo udržateľného správania (Hudeková, 2003).

1.3.7 Trvalo udržateľný manažment samosprávy a miestnych podnikateľov

Trvalo udržateľná spoločnosť vyžaduje zvyšovanie environmentálnych i sociálnych aktivít nielen na národnej a regionálnej úrovni, ale aj na úrovni samospráv a miestnych podnikateľov. Samosprávy majú zodpovednosť za miestne spoločenstvo a musia prispievať k ochrane životného prostredia.

Zavádzaním noriem udržateľného manažmentu racionálnym využívaním zdrojov, dobrou informovanosťou, zapájaním rôznych podnikov, organizácií a aj samotných občanov je možné dosiahnuť zlepšenie stavu životného prostredia, sociálneho správania a poukázať na prípadné rezervy.

Indikátor hodnotí rozsah, v akom sa miestne podniky, organizácie a samospráva zaoberajú adaptáciou noriem v oblasti environmentálneho a sociálneho manažmentu na riadení spotreby, ochranou životného prostredia a sociálnymi otázkami (Hudeková, 2003).

1.3.8 Znečistenie životného prostredia hlukom

Znečistenie prostredia hlukom je negatívnym sprievodným javom modernej spoločnosti a rastúceho pokroku. Súčasťou životného štýlu dnešnej spoločnosti je stále viac sa zvyšujúci podiel motorizovanej dopravy najmä vo väčších mestách. Časté prekračovanie povolených limitov hladiny hluku má negatívny dopad na ľudské zdravie, preto je potrebné hľadať možnosti na jeho znižovanie.

1.3.9 Trvalo udržateľné využívanie krajiny

Trvalo udržateľné mesto je také mesto, ktoré zvyšuje účinnosť využívania zeme na svojom území, chráni vysoko hodnotné nezastavané oblasti, biodiverzitu a zelené oblasti pred výstavbou a obnovuje kontaminované a zanedbávané oblasti (Hudeková, 2003). Ochrana územia, chránených oblastí je jednou z hlavných úloh štátu i samosprávy. Je v záujme všetkých občanov, aby aj sami svojou činnosťou prispievali k ochrane prostredia v ktorom žijú.

1.3.10 Produkty podporujúce TUR

Produkty podporujúce trvalú udržateľnosť sú ekologicky certifikované výrobky, organické výrobky alebo energeticky nenáročné výrobky. Nákupom takýchto výrobkov môžu k trvalej udržateľnosti prispieť i domácnosti. To však záleží hlavne na dobrej propagácii takýchto výrobkov a dostatku informácií pre bežných občanov.

2 Cieľ práce

Cieľom diplomovej práce je vyhodnotenie tzv. spoločných európskych indikátorov udržateľného rozvoja (European Common Indicators) v obci Mojmírovce podľa metodiky ECI. Hodnotili sa nasledovné povinné a dobrovoľné indikátory udržateľného rozvoja:

- ❖ Spokojnosť občanov s miestnou komunitou
- ❖ Miestny príspevok ku globálnym klimatickým zmenám
- ❖ Miestna mobilita a doprava cestujúcich
- ❖ Dostupnosť miestnej verejnej zelene a miestnych služieb
- ❖ Kvalita miestneho ovzdušia
- ❖ Doprava detí do školy
- ❖ Trvalo udržateľné využívanie krajiny

Diplomová práca má pomôcť prostredníctvom indikátorov zhodnotiť rozvoj obce, kvalitu života jej obyvateľov a poskytnúť návrhy na zlepšenie.

3 Charakteristika regiónu, ktorého súčasťou je aj hodnotená obec Mojmírovce

Hodnoteným územím je obec Mojmírovce, ktorá je jednou zo siedmych obcí mikroregiónu Cedron, ktorý vznikol ako záujmové združenie šiestich (neskôr siedmych) obcí za účelom využitia prirodzeného potenciálu obcí na dosiahnutie kultúrnej, spoločenskej a ekonomickej prosperity celého mikroregiónu. Mikroregión vyvíja aktivity na podporu cezhraničnej spolupráce (Rakúsko, Maďarsko), podávanie spoločných projektov pre všetky obce na čerpanie prostriedkov z EÚ. Hlavnými cieľmi sú starostlivosť o životné prostredie, spolupráca v oblasti školstva, kultúry a cestovného ruchu.

Ďalšie obce mikroregiónu sú Poľný Kesov, Rastislavice, Cabaj-Čápor, Svätoplukovo, Štefanovičová, Veľká Dolina. Mikroregión leží v západnej časti Nitrianskeho kraja, v južnej časti okresu Nitra a hraničí tiež s okresom Šaľa a Nové Zámky.

Mikroregión CEDRON má celkovú rozlohu 12662 ha. Podľa rozlohy územia je najväčšou obcou mikroregiónu Cabaj-Čápor (3442 ha).

Priemerná hustota obyvateľov v celom mikroregióne je 81,35 oby/km².

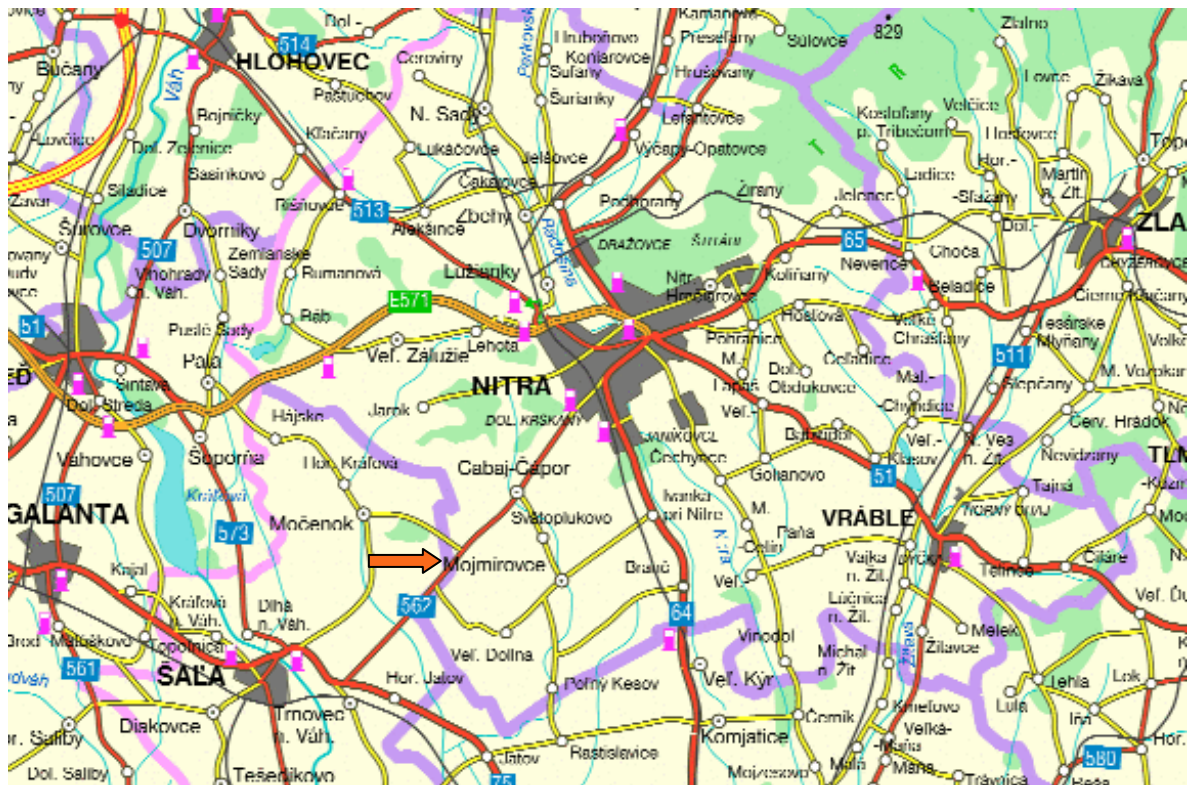
Prirodzeným strediskom mikroregiónu je obec Mojmírovce, ktorá má na veľmi dobrej úrovni vybudovanú občiansku vybavenosť (školstvo, zdravotníctvo, služby...)

Obr.2

3.1 Obec Mojmírovce

<i>Názov obce:</i>	Mojmírovce
<i>Okres:</i>	Nitra
<i>Vyšší územný celok:</i>	Nitriansky kraj
<i>Počet obyvateľov:</i>	2 773 (k 31.12.2007)
<i>Rozloha katastra obce:</i>	1 987 ha
<i>Nadmorská výška obce:</i>	179 m n.m. (Čáсарovská hora)

Obr. 3
Poloha obce

3.1.1 Vymedzenie územia

Obec Mojmírovce je súčasťou Nitrianskeho samosprávneho kraja. Administratívny vzťah má k okresnému a zároveň ku krajskému mestu Nitra, kde sú situované úrady štátnej správy. Obec je prirodzeným strediskom spádových obcí Svätoplukovo, Poľný Kesov, Štefanovičová a Veľká Dolina. Je tu dobrá občianska vybavenosť zvlášť v oblasti zdravotníctva, školstva, vybudovanej infraštruktúry. V obci má sídlo aj obvodné oddelenie policajného zboru.

Z hľadiska pracovných príležitostí má dominantné postavenie mesto Nitra, čiastočne mestá Šaľa a Nové Zámky. Územná organizácia z rokov 1867 – 1922 zaraďuje obec do Nitrianskej župy. Do roku 1935 boli k obci pričlenené obce Poľný Kesov, Štefanovičová a Veľká Dolina. Postupne sa v roku 1935 odčlenila obec Štefanovičová, v roku 1940 Poľný Kesov, v roku 1956 Veľká Dolina, v roku 1976 sa k obci pripojilo Svätoplukovo a v roku 1986 Štefanovičová. Po 15-tich rokoch sa Svätoplukovo odčlenilo a v roku 1997 aj Štefanovičová. Počet obyvateľov v obci ku koncu roka 2009 je 2773.

Rozloha katastra k 31.12.1999 je 1 987 ha.

3.1.2 Osídlenie a sídelná štruktúra:

Obec Mojmírovce sa s počtom obyvateľov 2 773 nachádza vo veľkostnej skupine od 2 000 do 5 000 obyvateľov, čiže veľké obce. Koncepcia územného rozvoja Slovenska klasifikovala obec ako lokálne centrum miestneho významu. Obec sa nachádza v blízkosti mesta Nitra, sídelného centra nadregionálneho významu a nitrianskeho ťažiska osídlenia celoštátneho významu. Najbližším regionálnym centrom je mesto Šaľa.

Vzhľadom na transformačné zmeny v poľnohospodárstve a zvyšujúcu sa dochádzku za prácou, mení sa funkcia obcí z pôvodnej poľnohospodárskej na obytnú. Obec Mojmírovce má obytnú funkciu vzhľadom k tomu, že 50 – 69% obyvateľov dochádza za prácou. Z hľadiska priestorovo-hmotnej štruktúry je obec Mojmírovce hromadnou cestnou dedinou.

4 Materiál a metódy

Hodnotenie indikátorov v obci si vyžadovalo v prvom rade preštudovanie odbornej literatúry, legislatívy a oboznámenie sa s podobnými prieskumami vykonanými v iných mestách. Po preštudovaní materiálov súvisiacich s hodnotenou problematikou bolo ďalším krokom stretnutie s predstaviteľmi obce a ich oboznámenie s vykonávaným hodnotením, ktoré bude prebiehať v obci. Predstavitelia obce boli oboznámení s dotazníkmi, ktoré boli určené samospráve aj obyvateľom.

Pre porovnanie indikátorov podľa metodiky ECI v jednotlivých obciach bolo nevyhnutné stanoviť si určité ukazovatele (povinné, nepovinné), ktoré budeme v tejto práci porovnávať.

Údaje na zhodnotenie indikátorov udržateľného rozvoja v obci boli získavané predovšetkým priamo na obecnom úrade, zo základnej školy a materskej školy, resp. z plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Údaje poskytnuté priamo obcou majú pre túto prácu najväčšiu vypovedaciu hodnotu, nakoľko obce vypracovávajú presnejšie štatistiky o svojich obyvateľoch a majetku. Ďalším zdrojom získavania informácií bol dotazníkový prieskum medzi obyvateľmi obce.

4.1 Spokojnosť občanov s miestnou komunitou

Metodický postup

Pri hodnotení tohto ukazovateľa bola použitá metóda prieskumu - cieľom použitej metódy je vykonať prieskum na reprezentatívnej vzorke obyvateľov prostredníctvom dotazníka. Hlavným ukazovateľom je celková spokojnosť občanov s obcou ako miestom na bývanie a prácu a hodnotí sa na základe týchto úrovní:

- úroveň bývania, dostupnosť a cena domov a bytov,
- pracovné príležitosti v obci a jej okolí,
- kvalita prírodného prostredia,
- dostatok verejnej zelene v obci a lesov v zázemí obce,
- kvalita zástavby / vzhľad a čistota/,
- úroveň sociálnych a zdravotných služieb,
- úroveň kultúrnych, rekreačných a oddychových služieb,
- úroveň školy v obci,

- úroveň vnímanej osobnej bezpečnosti,
- možnosti zúčastňovať sa na správe obce.

Spôsob získavania informácií

Údaje boli zisťované prostredníctvom ankety realizovanej v spolupráci s obecným úradom obce Mojmírovce. Anketové lístky (dotazník č. 2) boli rozdane 500 obyvateľom obce. Reprezentatívna vzorka bola tvorená obyvateľstvom v rôznych vekových kategóriách od 18 do 80 rokov. Najväčšiu časť však tvorili ľudia v produktívnom veku. Z hľadiska pohlavia je v reprezentatívnej vzorke zastúpených 50 % žien a 50 % mužov. Návratnosť anketových lístkov bola 58 %.

4.2. Miestny príspevok ku globálnym klimatickým zmenám

Metodický postup

Hlavným ukazovateľom pri hodnotení tohto indikátora je podiel emisií CO₂ na jedného obyvateľa. Produkcia emisií by sa mala sledovať podľa jednotlivých sektorov:

- obytný sektor,
- priemyselný sektor,
- dopravný sektor,
- sektor služieb.

Spôsob získavania informácií

Informácie o produkcii emisií z obytného sektora boli získané pomocou dotazníkového prieskumu. Na základe dotazníka poskytlí opýtaní informácie o spôsobe vykurovania a o množstve spotrebovaného paliva.

Informácie o emisiách z priemyselného sektora boli získané od jednotlivých znečisťovateľov, na základe hlásení o emisiách pre obvodný úrad ŽP v Nitre.

4.3 Miestna mobilita a doprava cestujúcich

Metodický postup

Pri hodnotení tohto ukazovateľa bola použitá metóda prieskumu - cieľom použitej metódy je vykonať prieskum na reprezentatívnej vzorke obyvateľov prostredníctvom dotazníka.

Hlavným ukazovateľom pri hodnotení tohto indikátora je % ciest uskutočnených osobnou motorizovanou dopravou na základe:

- spôsobu dopravy (% jednotlivých druhov dopravy),
- priemerný čas strávený na ceste denne,
- počet najazdených kilometrov za rok,
- priemerný počet ciest za rok.

Spôsob získavania informácií

Údaje boli získané prostredníctvom spoločného dotazníka pre indikátor 1 a boli predkladané v číslach: počet km najazdených automobilovou dopravou za rok, priemerný počet ciest autom za týždeň, počet hodín v aute denne.

Reprezentatívna vzorka bola tvorená obyvateľstvom od 18 do 80 rokov. Najväčšiu časť však tvorili ľudia v produktívnom veku. Z hľadiska pohlavia je v reprezentatívnej vzorke zastúpených 50 % žien a 50 % mužov. Návratnosť anketových lístkov bola 58 %.

4.4 Dostupnosť miestnej verejnej zelene a miestnych služieb

Metodický postup

Tento indikátor je hodnotený prostredníctvom prístupu občanov k blízkym verejným priestranstvám a základným službám (bývanie do 300 m od verejnej zelene alebo základnej služby).

K hodnoteniu indikátora dostupnosť k verejnej zelene a miestnych služieb bolo zaradené sledovanie dostupnosti k :

- verejným parkom,
- otvoreným športovým areálom – dostupné verejne a bezplatne,
- základným zdravotným službám,
- základným školám,
- pekárňam a obchodom s ovocím a zeleninou, obchodom s potravinárskym tovarom,
- sieti hromadnej dopravy,
- recyklačným nádobám (zberný dvor).

Na základe mapy územného plánu obce boli určené domácnosti vo vzdialenosti 300 m od skúmaných priestranstiev.

Spôsob získavania informácií

Základným zdrojom informácií je územný plán obce, jeho grafická časť, príloha č. 3 komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia. Údaje o lokalizácii sledovaných priestranstiev a základných služieb boli získané z obecného úradu a vlastným prieskumom obce.

4.5 Kvalita miestneho ovzdušia

Metodický postup

Pri skúmaní kvality miestneho ovzdušia sa v bežnej praxi využíva hodnotenie:

- počtu prekročení limitných hodnôt u vybraných znečisťujúcich látok,
- existenciu a úroveň plánov manažmentu krajiny ovzdušia.

Kvalita ovzdušia sa potom určí na základe počtu dní s prekročenými limitmi koncentrácie znečisťujúcich látok.

Spôsob získavania informácií

Obec Mojmírovce nedisponuje údajmi o miere znečistenia ovzdušia, nakoľko sa v obci nevykonávajú potrebné merania. V obci sa nenachádza žiadny veľký znečisťovateľ ovzdušia. Potrebné merania vykonávajú iba väčšie mestá resp. podniky znečisťujúce ovzdušie. Údaje boli získané od niektorých prevádzkovateľov stredných zdrojov znečistenia.

4.6 Doprava detí do školy

Metodický postup

Pri hodnotení tohto ukazovateľa bola použitá metóda prieskumu - cieľom použitej metódy je vykonať prieskum na reprezentatívnej vzorke obyvateľov prostredníctvom dotazníka.

Hlavným ukazovateľom je podiel detí dochádzajúcich do školy autom.

V dotazníku boli otázky zamerané na spôsob dopravy – pešo, bicyklom, autom, hromadnou dopravou, ale tiež dôvod využitia konkrétneho spôsobu dopravy.

Na základe získaných informácií bolo vypočítané % detí dochádzajúcich do školy autom a tiež najviac využívaný spôsob dopravy do školy a späť.

Spôsob získavania informácií

Údaje boli získavané zo ZŠ a MŠ v obci Mojmírovce, anketou realizovanou v ZŠ a MŠ a tiež prostredníctvom prieskumu, ktorý bol vykonaný u rodičov detí. V hodnotení tohto indikátora sme zisťovali spôsob a tiež dôvod vybraného spôsobu dopravy detí do ZŠ a MŠ.

Dotazníkový prieskum (dotazník č. 1) sa uskutočnil na oboch stupňoch ZŠ a zapojení do prieskumu boli všetci žiaci. V MŠ a na prvom stupni ZŠ dotazník vyplňali rodičia detí.

Návratnosť vyplnených dotazníkov bola 95 %.

4.7 Trvalo udržateľné využívanie krajiny

Metodický postup

Hlavným sledovaným ukazovateľom je podiel plochy chránených území na celkovej rozlohe katastrálneho územia obce. Na základe zistených údajov o chránených územiach nachádzajúcich sa v katastri obce bol vypočítaný percentuálny podiel týchto území na celkovej výmere katastrálneho územia.

Ďalším sledovaným ukazovateľom v rámci tohto indikátora bolo zistenie ekologickej stability krajiny. Z údajov o využití a štruktúre pôdneho fondu boli vymedzené relatívne stabilné plochy, relatívne nestabilné plochy a ich výmera. U uvedených údajov bola potom vypočítaná ekologická stabilita krajiny podľa vzorca :

$$Kes = \frac{S}{L}$$

Kde S je výmera relatívne stabilných plôch a L je výmera relatívne nestabilných plôch.

Spôsob získavania informácií

Hlavným zdrojom údajov pre vyhodnotenie tohto indikátora boli údaje získané z obecného úradu a z Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2007 – 2013. V PHSR má obec podrobne popísané údaje o chránených územiach a tiež o využití pôdneho fondu.

Pre určenie ekologickej stability krajiny boli použité údaje o využívaní pôdneho fondu k 31.12.2007, nakoľko obec nemá novšiu evidenciu.

4.8. Metodický postup spolupráce so zástupcami samosprávy obce a občanmi

Prvý termín stretnutia bol dohodnutý so starostom obce Imrichom Kováčom na 27.3.2009. Na stretnutí boli predstavené zámery diplomovej práce a zároveň bolo prezentované možné využitie výsledkov tejto diplomovej práce pre ďalší rozvoj obce.

Starostovi boli odovzdané vzorové dotazníky s požiadavkou podporiť informačne túto diplomovú prácu a poskytnutie potrebných informácií pracovníkmi obecného úradu. Bola dohodnutá spolupráca riešiteľa a pracovníkov obce.

Vytlačené dotazníky boli umiestnené na obecnom úrade, na pošte a v predajni COOP Jednota. Dotazníky určené pre deti základných škôl a ich rodičov boli rozdane deťom v spolupráci s pracovníkmi ZŠ Mojmírovce.

Dotazníky boli vyzbierané do 30.9.2009 a dotazníky rozdane v ZŠ boli odovzdané do konca školského roku (30.6.2009).

Po prekontrolovaní úplnosti vyplnených dotazníkov boli tieto vyhodnotené a výsledky spracované do prehľadných tabuliek a grafov.

Dotazník č. 1

Bc. Katarína Kelecová, Hasičská 1271, 951 15 Mojmírovce

Dotazník pre žiakov ZŠ, MŠ a ich rodičov

DOPRAVA DETÍ DO ŠKOLY

Vyjadrite v % aký spôsob dopravy využívate pri dochádzke do školy	auto	%
	bicykel	%
	pešo	%
	hromadná doprava	%
	iné	%
Uveďte dôvod využitia konkrétneho druhu dopravy		
Ak by boli vytvorené vhodné podmienky, zvolili by ste iný druh dopravy? Aký?		

Vyplnený dotazník, prosím odovzdajte triednym učiteľom do 30.6.2009

Ďakujem Vám za čas, ktorý ste venovali vyplneniu dotazníka

Dotazník č. 2

Bc. Katarína Kelecová, Hasičská 1271, 951 15 Mojmiroce
Dotazník pre obyvateľov obce

**HODNOTENIE VŠEOBECNÝCH INFORMÁCIÍ
 O OBCI MOJMÍROVCE**

1-veľmi dobré, 2-dobré, 3-nevyhovujúce, správnu odpoveď zakrúžkujte

1.	Svoje bývanie vnímate ako	1	2	3	
2.	Množstvo zelene vo Vašej obci hodnotíte ako :	1	2	3	
3.	Stav čistoty obce hodnotíte ako :	1	2	3	
4.	Úroveň stavu soc.a zdrav.služieb hodnotíte ako :	1	2	3	
5.	Úroveň kultúrnych, rekreačných služieb hodnotíte ako :	1	2	3	
6.	Ako hodnotíte prevádzkovanie základnej školy :	1	2	3	
7.	V oblasti bezpečnosti hodnotíte obec :	1	2	3	
8.	Záujem obce revitalizovať stred obce hodnotíte ako :	1	2	3	
9.	Starostlivosť obce o kosenie, výsadbu a výrub stromov hodnotíte ako :	1	2	3	
10.	Zriadenie domova dôchodcov hodnotíte ako :	1	2	3	
11.	Záujem obce postaviť bytovku hodnotíte ako :	1	2	3	
12.	Poskytovanie opatrovateľstva imobilným občanom hodnotíte ako :	1	2	3	
13.	Koľko km najazdíte automobilovou dopravou za rok	1	2	3	
14.	V priemere koľko ciest vykonáte na aute za týždeň	1	2	3	
15.	V priemere koľko hodín denne strávite v aute	1	2	3	
16.	Uveďte v %, akým podielom využívate uvedené spôsoby dopravy	Automobilová			%
		Bicykel			%
		Pešo			%
		Hromad.dop.			%
		Iná			%
17.	Aký spôsob vykurovania využívate a množstvo spotrebovaného paliva	Plyn - zemný			m3
		Drevo			m3
		Uhlie			t
		Elektr.prúd			kWh

Vyplnený dotazník prosím odovzdajte do 30.09.2009 na obecný úrad.

Ďakujem Vám za čas, ktorý ste venovali vyplneniu dotazníka.

Dotazník č. 3

Bc. Katarína Kelecová, Hasičská 1271, 951 15 Mojmiroce

Dotazník pre samosprávu obce Mojmirovce

1.	Je spracovaný územný plán obce, ak áno tak ako
2.	Aká je úroveň ciest vo Vašej obci
3.	Ako sa uplatňujú zákony týkajúce sa ŽP s premietnutím vo VZN obce
4.	Nachádza sa v obci chránené územie, areál apod.
5.	Ako je riešená otázka odvozu odpadov
6.	Aký je spôsob separácie odpadov
7.	Sleduje obec znečisťovanie ovzdušia
8.	Sleduje obec zaťaženie hlukom
9.	Je obec plynofikovaná, koľko domácností
10.	Pôsobia v obci zájmové združenia, koľko, aké
11.	Aká je úroveň opatrovateľských služieb v obci

Ďakujem Vám za čas, ktorý ste venovali vyplneniu dotazníka.

5 Výsledky a diskusia

Indikátory boli vyhodnotené na základe odovzdaných dotazníkov. Pre zisťovanie jednotlivých údajov boli rozdane dva druhy dotazníkov. Dotazník č. 1 bol určený výhradne pre zistenie spôsobu dochádzky detí do školy. Bol distribuovaný v spolupráci so zamestnancami Základnej školy Mojmírovce a materskej školy všetkým žiakom. Dotazník č. 2 bol určený na zistenie všetkých ostatných údajov. Bol rozdáný 500 obyvateľom obce. Pre samosprávu obce bolo určených 30 dotazníkov č. 3.

Dotazníky, ktoré sa vrátili nevyplnené boli považované za neodovzdané. Všetky vyplnené a odovzdané dotazníky boli prekontrolované z hľadiska úplnosti vyplnenia požadovaných údajov. Údaje boli vyhodnotené a pre lepšiu názornosť zoradené do tabuliek.

Zo všetkých získaných údajov bola vypočítaná hodnota vyjadrujúca percento odpovedí na konkrétnu otázku zo všetkých opýtaných.

Tab. 1

% účasti občanov na dotazníkovom prieskume

číslo dotazníka	dotazníky		% návratnosti
	rozdané	vrátené	
1	426	409	96
2	500	290	58
3	30	17	56

Zdroj: vlastné spracovanie

Návratnosť dotazníkov bola vysoká. U dotazníka č. 1, ktorý bol distribuovaný žiakom základnej a materskej školy, bola vysoká návratnosť (96 %) zabezpečená v spolupráci s učiteľmi. O niečo nižšia návratnosť (58 %) bola u dotazníka č. 2, kde sa vrátilo 290 z 500 pôvodne rozdanych dotazníkov. Návratnosť dotazníka určeného pre samosprávu bola 56 %.

5.1 Spokojnosť občanov s miestnou komunitou

Vlastné pozorovanie

Obec Mojmírovce je druhou najväčšou obcou mikroregiónu Cedron. Má administratívne väzby na okresné a krajské mesto Nitra, od ktorého je vzdialená 25 km.

Je strediskovou obcou pre okolité menšie obce – Poľný Kesov, Svätoplukovo, Štefanovičová a Veľká Dolina. V centre obce sa nachádza plnoorganizovaná Základná škola, Základná umelecká škola, zdravotné stredisko, obecný úrad, kostol, pošta a miestne oddelenie policajného zboru. Lokalizácia uvedených verejných služieb do centra obce zabezpečuje dobrú dostupnosť pre obyvateľov zo všetkých častí obce. Obyvatelia tak nemusia za týmito službami dochádzať.

Základná škola zabezpečuje vzdelávanie i pre deti z obcí Veľká Dolina a Štefanovičová a na druhom stupni pre obce Poľný Kesov a Svätoplukovo. Súčasťou základnej školy je aj materská škola a základná umelecká škola, kde môžu deti rozvíjať svoje záujmy. Deti z Mojmíroviec dochádzajú do školy prevažne pešo, deti z okolitých obcí využívajú hromadnú dopravu.

Služby zdravotnej starostlivosti využívajú aj občania okolitých obcí. Je tu všeobecný lekár pre deti, dospelých, stomatológ a lekárneň.

V obci bol v minulom roku otvorený Domov sociálnych služieb pre seniorov, čo je pre obec veľkým prínosom, nakoľko takéto zariadenie v obci doteraz chýbalo. V obci je tiež zabezpečený rozvoz obedov pre imobilných občanov.

V obci Mojmírovce pôsobí 19 záujmových združení, ktoré v spolupráci s obecným úradom organizujú rôzne kultúrne a spoločenské podujatia. Niektoré sú zamerané na určité cieľové skupiny (deti, dôchodcovia, poľovníci...) a niektoré sú určené širokej verejnosti.

Predstavitelia obce majú záujem o zlepšovanie podmienok pre život obyvateľov. Pre mladé rodiny bola v obci vybudovaná bytovka, postupne sa vykonáva rekonštrukcia ciest a budovanie chodníkov. Taktiež bolo v záujme zvýšenia bezpečnosti rozmiestnené nové dopravné značenie.

Od roku 1995 obec vydáva obecné noviny Mojmírovčan, ktoré informujú obyvateľov o dianí v obci, kultúrnom a spoločenskom živote obce. V obecných novinách sú zverejňované termíny zasadnutia obecného zastupiteľstva a informácie o prerokovaných problémoch.

Dotazníkový prieskum

Hlavným sledovaným ukazovateľom bola priemerná spokojnosť s miestnou komunitou. Tá bola zisťovaná prostredníctvom dotazníka. Na základe odpovedí na 12 otázok (tabuľka 2) bola vyhodnotená spokojnosť s jednotlivými aspektami života v obci a tiež celková priemerná spokojnosť.

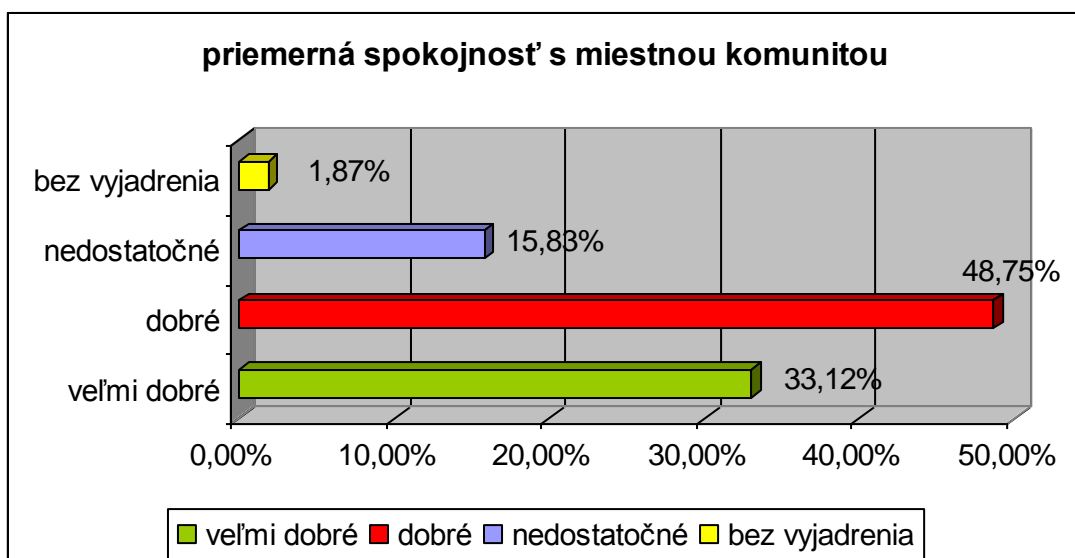
Tab. 2

% spokojnosti občanov s miestnou komunitou

Hodnotenie	spokojnosť s miestnou komunitou
veľmi dobré	33,12%
dobré	48,75%
nedostatočné	15,83%
bez vyjadrenia	1,87%

Zdroj: vlastné spracovanie

Z celkového počtu odpovedí na jednotlivé otázky obyvatelia obce v 48,75 % hodnotili svoje prostredie ako dobré a 33,12 % ako veľmi dobré. Z toho možno usudzovať, že obyvatelia sú so svojou obcou (so životnými podmienkami vo svojej obci) spokojní.

Obr.4

Grafické znázornenie priemernej spokojnosti občanov s miestnou komunitou

Zdroj: Vlastné spracovanie

Výsledky zisťovania spokojnosti obyvateľov boli hodnotené na základe 12 otázok o spokojnosti s jednotlivými stránkami života v obci. Otázky boli zostavené tak aby zahŕňali všetky stránky života – bývanie, bezpečnosť, čistotu, životné prostredie, sociálne a zdravotné služby, záujem obce o riešenie problémov.

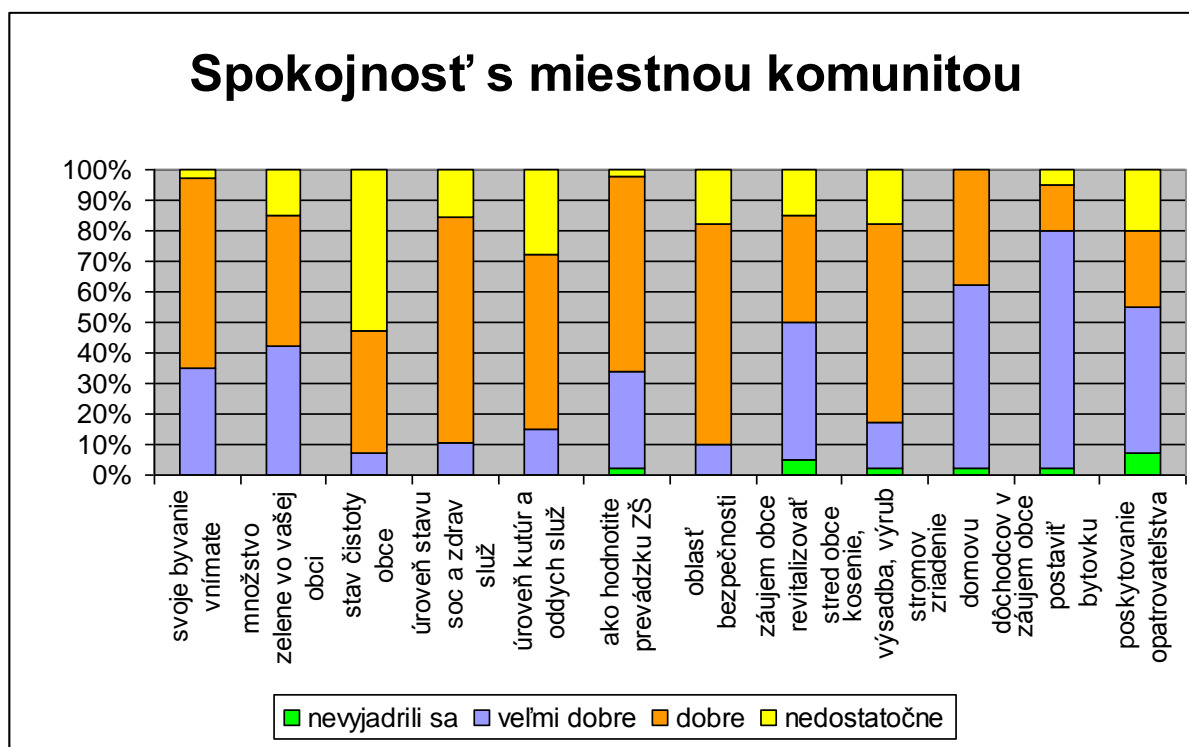
Tab. 3

% spokojnosti občanov obce Mojmírove s miestnou komunitou

Oblasť hodnotenia	nevyjadrili sa	hodnotili veľmi dobre	hodnotili dobre	hodnotili nedostatočne
svoje bývanie vnímate		35%	62,50%	2,50%
množstvo zelene vo vašej obci		42,50%	42,50%	15%
stav čistoty obce		7,50%	40%	52,50%
úroveň stavu soc. a zdrav. služieb		10%	70%	15%
úroveň kultúr. a oddych. služieb		15%	57,50%	27,50%
ako hodnotíte prevádzku ZŠ	2,50%	32,50%	65,50%	2,50%
oblasť bezpečnosti		10%	72,50%	17,50%
záujem obce revitalizovať stred obce	5%	45%	35%	15%
kosenie, výsadba, výrub stromov	2,50%	15%	65%	17,50%
zriadenie domova dôchodcov v obci	2,50%	60%	37,50%	0%
záujem obce postaviť bytovku	2,50%	77,50%	15%	5%
poskytovanie opatrovateľstva	7,50%	47,50%	25%	20%

Zdroj: vlastné spracovanie

Medzi oblasti života s najlepším hodnotením patrí spokojnosť s vlastným bývaním, s prevádzkou základnej školy, zriadenie domova dôchodcov, množstvo zelene v obci, záujem obce revitalizovať stred obce, úroveň sociálnych a zdravotníckych služieb či záujem obce postaviť bytovku.

Obr.5

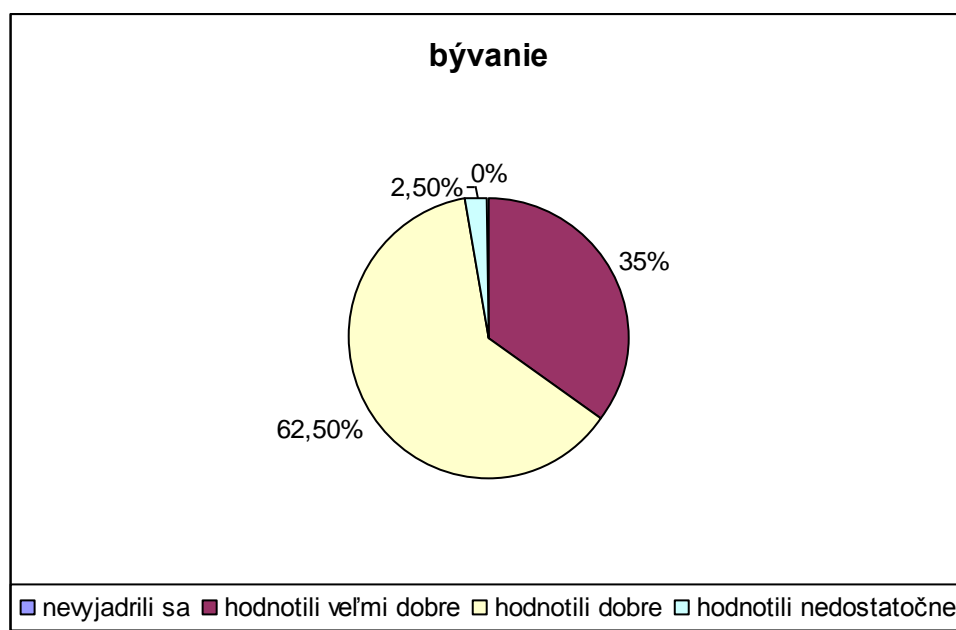
Grafické znázornenie spokojnosti občanov s miestnou komunitou

Zdroj: vlastné spracovanie

Občania sú s miestnou komunitou väčšinou spokojní, s miernymi rozdielmi v jednotlivých hodnotených ukazovateľoch. Množstvo zelene v obci bolo hodnotené ako postačujúce. Iba 15% obyvateľov považuje množstvo zelene za nedostačujúce. S úrovňou sociálnych a zdravotných služieb je spokojných až 80% obyvateľov. S úrovňou kultúrnych a oddychových služieb 72,5% obyvateľov. V oblasti bezpečnosti bola medzi obyvateľmi až 82,5 % spokojnosť.

V minulom roku bol v obci zriadený domov dôchodcov, čo ocenilo 60% obyvateľov veľmi dobre a 37,5% dobre. Žiadny z opýtaných nehodnotil zriadenie domova dôchodcov nedostatočne. K tejto otázke sa nevyjadrilo 2,5% obyvateľov. O niečo slabšie bolo hodnotené poskytovanie opatrovateľstva, čo považuje za nedostatočné 20 % obyvateľov a spokojných je 72,5 %.

5.1.1 Spokojnosť s bývaním v obci

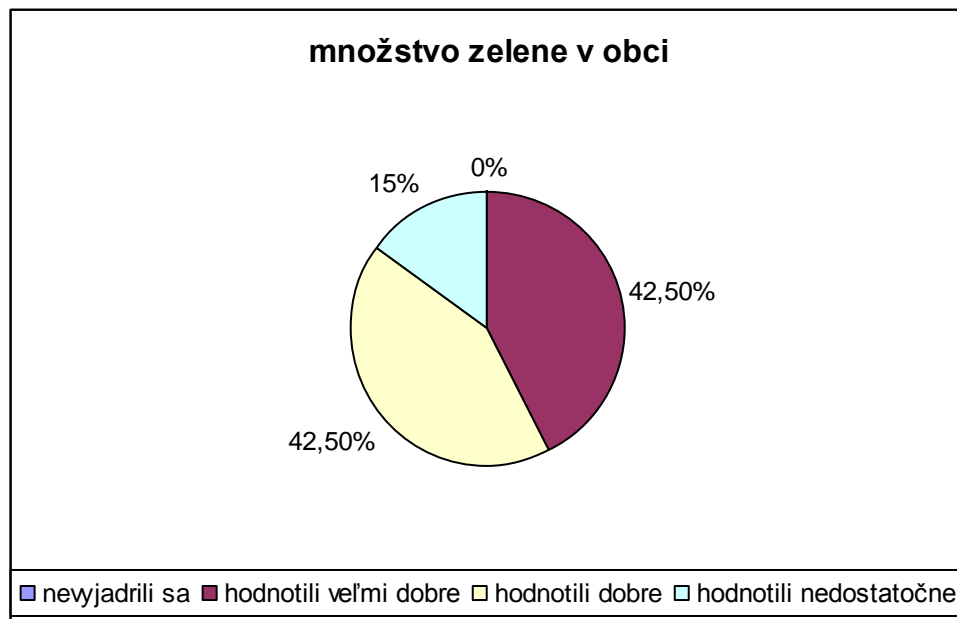
Obr. 6

Grafické znázornenie spokojnosti občanov s bývaním v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

So svojim bývaním je spokojná väčšina obyvateľov obce. Iba 2,5% obyvateľov zhodnotilo svoje bývanie ako nedostatočné. Dôvodom je predovšetkým to, že svoje bývanie si upravujú predovšetkým sami, podľa svojich predstáv.

5.1.2 Spokojnosť s množstvom zelene v obci

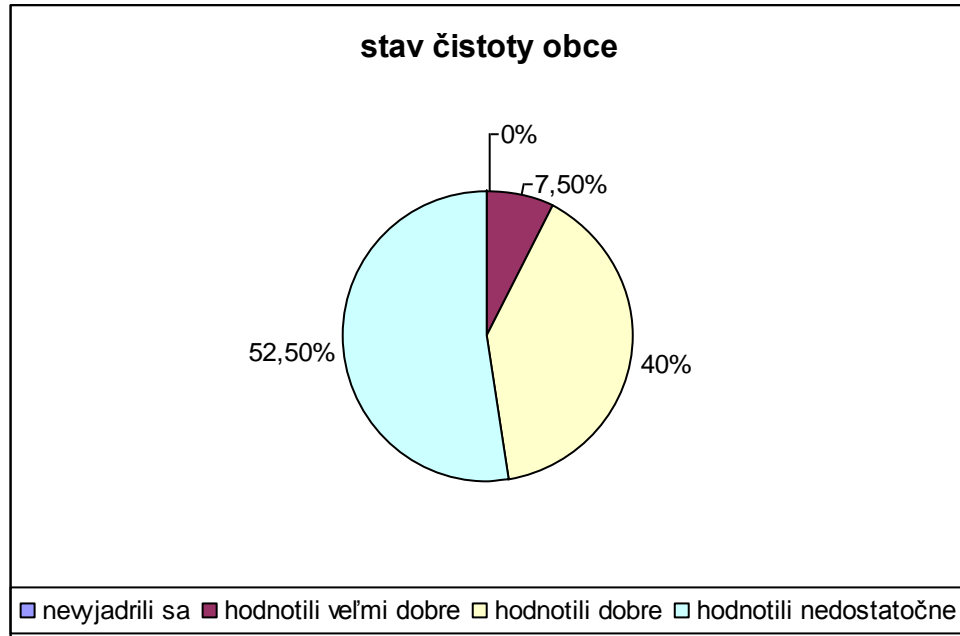
Obr. 7

Grafické znázornenie spokojnosti občanov s množstvom zelene v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

Množstvo zelene v obci bolo hodnotené ako postačujúce. Iba 15% obyvateľov považuje množstvo zelene za nedostačujúce. Verejná zeleň je v obci zastúpená predovšetkým parkom, zelenou oddychovou zónou pri miestnom kostole, či zelenou trávnatou plochou Pažiť, ktorá slúži na oddych a športovanie. V obci je zeleň upravená a pravidelne udržiavaná.

5.1.3 Spokojnosť s čistotou obce

Obr. 8

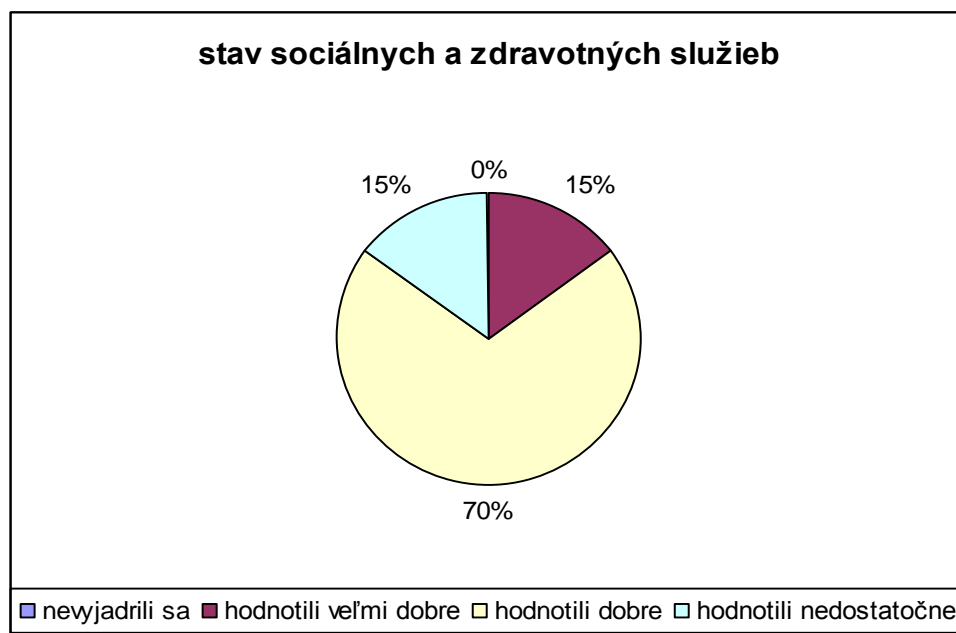
Grafické znázornenie spokojnosti občanov s čistotou obce

Zdroj: vlastné spracovanie

Problémom sa na základe dotazníka javí stav čistoty obce, s ktorou je spokojná menej ako polovica obyvateľov. Až 52,5 % opýtaných hodnotilo čistotu obce ako nedostatočnú. Stav čistoty v obci považujú obyvatelia za najhoršiu oblasť života v obci.

5.1.4 Spokojnosť so sociálnymi a zdravotnými službami

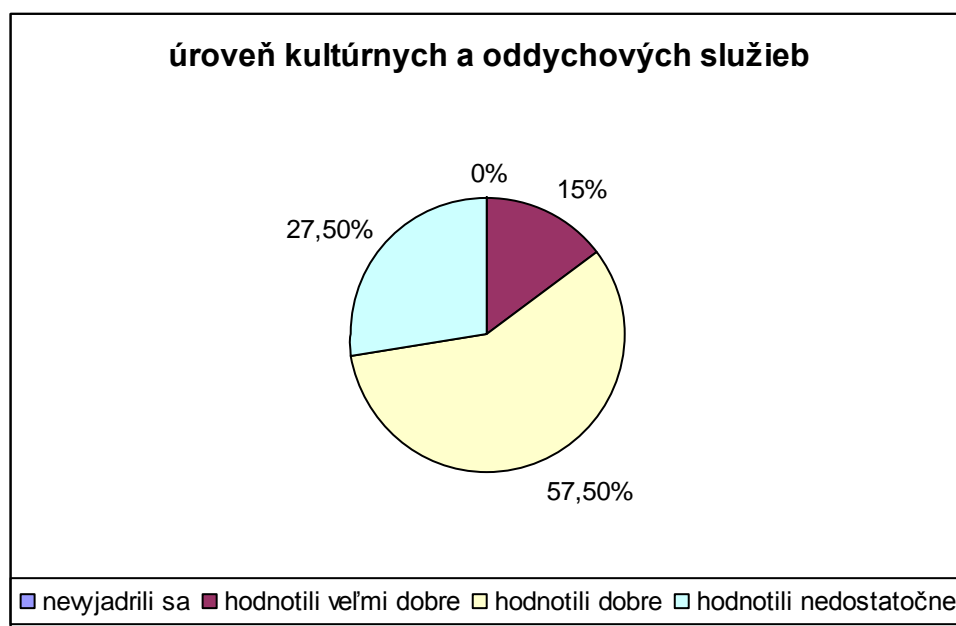
Obr. 9

Grafické znázornenie spokojnosti občanov so sociálnymi a zdravotnými službami

Zdroj: vlastné spracovanie

Veľmi vysoké hodnotenie, až 70 %, dosiahla spokojnosť so stavom sociálnych a zdravotníckych služieb. Zdravotné stredisko sa nachádza priamo v obci a je v ňom zastúpený všeobecný lekár pre dospelých, detský lekár a stomatológ. Pre väčší komfort pri poskytovaní sociálnych služieb obyvateľom obce, ale aj okolitých obcí. Bol vybudovaný v roku 2009 domov sociálnych služieb.

5.1.5 Spokojnosť s kultúrnymi a oddychovými službami

Obr. 10

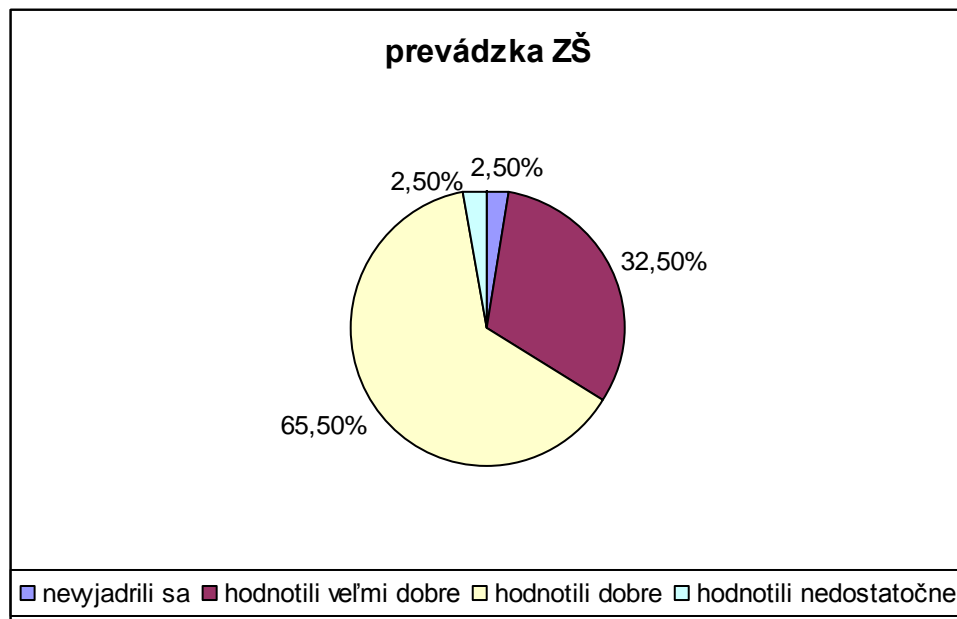
Grafické znázornenie spokojnosti občanov s kultúrnymi a oddychovými službami

Zdroj: vlastné spracovanie

Až 57 % opýtaných je spokojných s úrovňou kultúrnych a oddychových služieb. V obci sa realizuje celý rad kultúrnych podujatí. Kultúrne podujatia sú organizované obcou v spolupráci so základnou školou a tiež záujmovými združeniami pôsobiacimi v obci. V obci pôsobí 19 záujmových združení, ktoré poskytujú kultúrne vyžitie a efektívne využitie voľného času pre deti aj dospelých. Napríklad detský folklórny súbor Zbojník a Zbojníček, folklórny súbor Senior, klub záhradkárov....

Nespokojní boli predovšetkým mladší obyvatelia, ktorí majú záujem o iný druh kultúry a oddychu – napr. kino, diskotéka.....

5.1.6 Spokojnosť s prevádzkou ZŠ

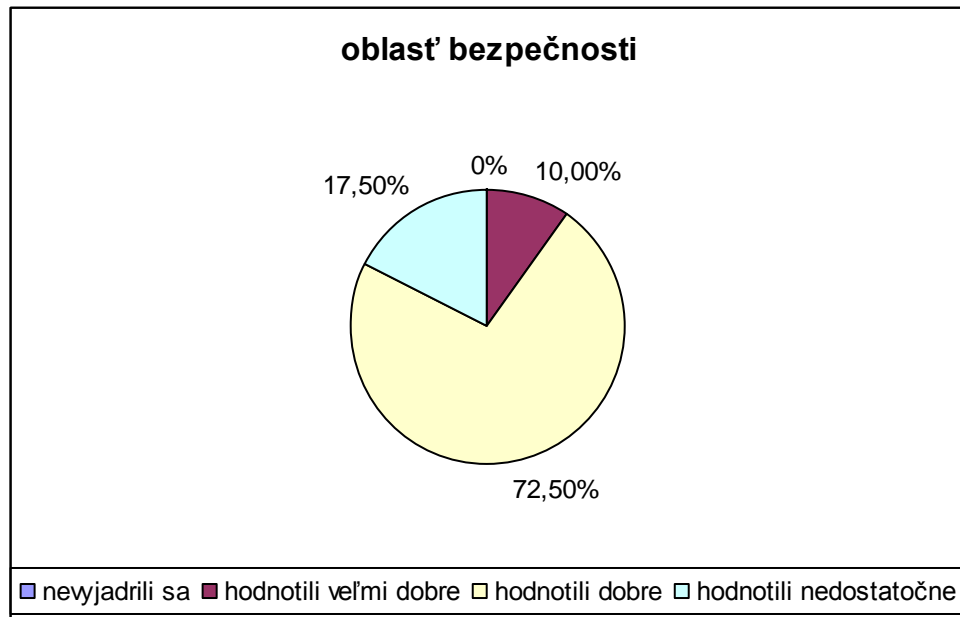
Obr. 11

Grafické znázornenie spokojnosti občanov s prevádzkou ZŠ

Zdroj: vlastné spracovanie

Prevádzku ZŠ hodnotili obyvatelia prevažne ako dobrú (65,5%) resp. ako veľmi dobrú (32,5%). Dôvodom pre takéto kladné hodnotenie bolo, že v budove ZŠ sídli tiež Základná umelecká škola. K tejto otázke sa nevyjadrilo 2,5% obyvateľov, prevažne v staršom veku, ktorý nemajú školopovinné deti a z tohto dôvodu sa k danej otázke nevedeli vyjadriť.

5.1.7 Spokojnosť s bezpečnosťou v obci

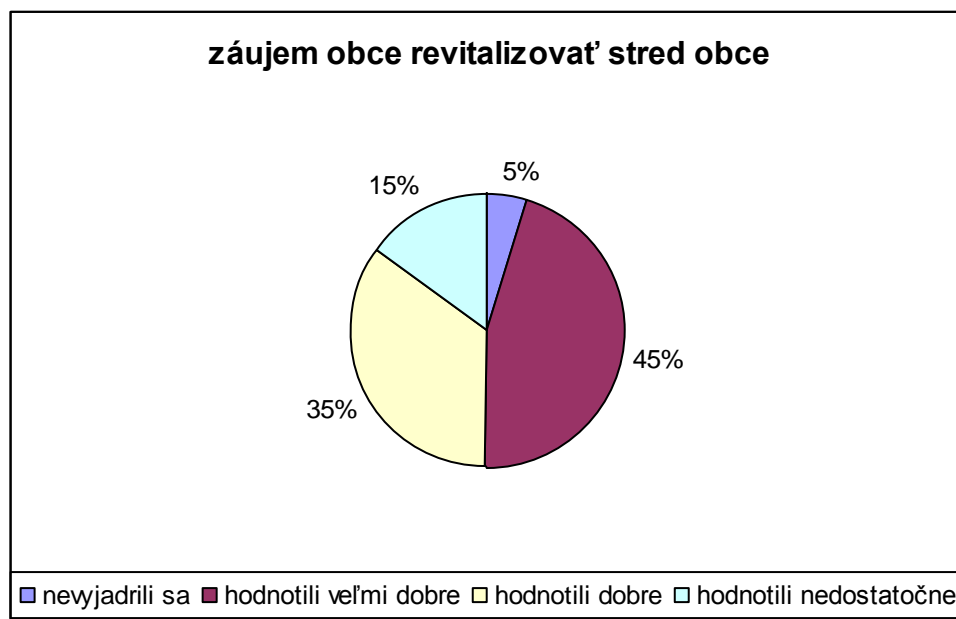
Obr. 12

Grafické znázornenie spokojnosti občanov s bezpečnosťou v obci

Zdroj: vlastné spracovanie

Dobré hodnotenie pridelilo až 72,50 % obyvateľov stavu bezpečnosti v obci. Pocit bezpečnosti vo vlastnej komunite a spokojnosť s ňou je veľmi dôležitá pre celkovú spokojnosť s miestnou komunitou. Nespornou výhodou v oblasti bezpečnosti je, že v obci sídli aj obvodné oddelenie policajného zboru. Za posledných 8 rokov sa obec vyznačuje nízkou kriminalitou. Obvodné oddelenie PZ tiež organizuje výchovné, bezpečnostné a dopravné besedy pre deti ZŠ a MŠ.

5.1.8 Spokojnosť so snahou o revitalizáciu stredu obce

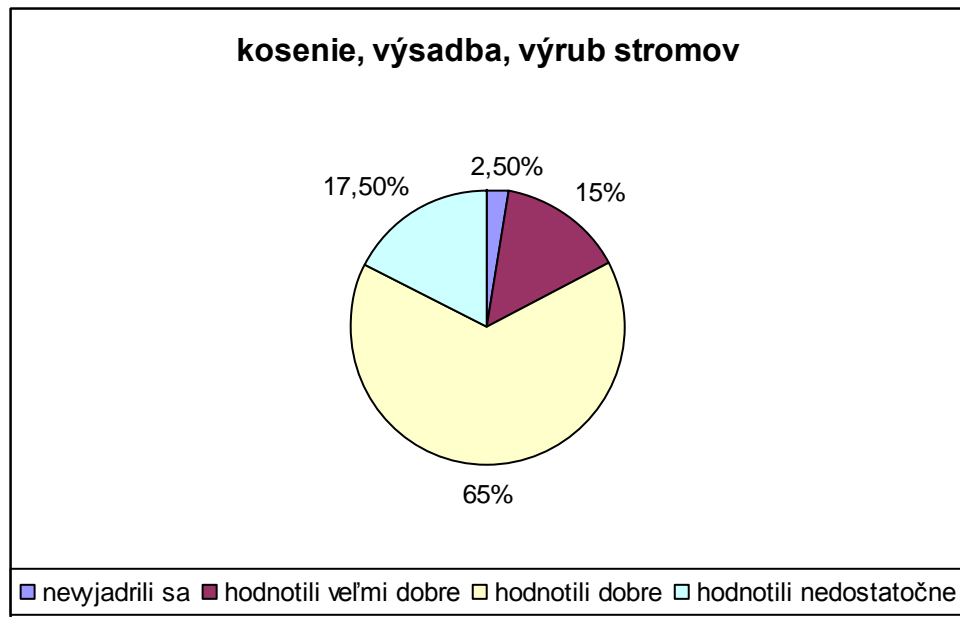
Obr. 13

Grafické znázornenie spokojnosti občanov so snahou o revitalizáciu stredu obce

Zdroj: vlastné spracovanie

Obec Mojmírovce vypísala v roku 2009 verejnú súťaž na úpravu námestia v strede obce. V súčasnosti sú podané návrhy na riešenie a obyvatelia majú možnosť nahliadnuť a vyjadriť svoj názor, ako by mal stred obce vyzeráť. Obec získala prostriedky zo štrukturálnych fondov na úpravu a dobudovanie chodníkov a ciest. Obyvatelia vidia konkrétne výsledky na zlepšení stavu obce a aj preto hodnotili túto stránku života veľmi kladne – 45 % ako veľmi dobrú a 35 % ako dobrú.

5.1.9 Spokojnosť so starostlivosťou o zeleň

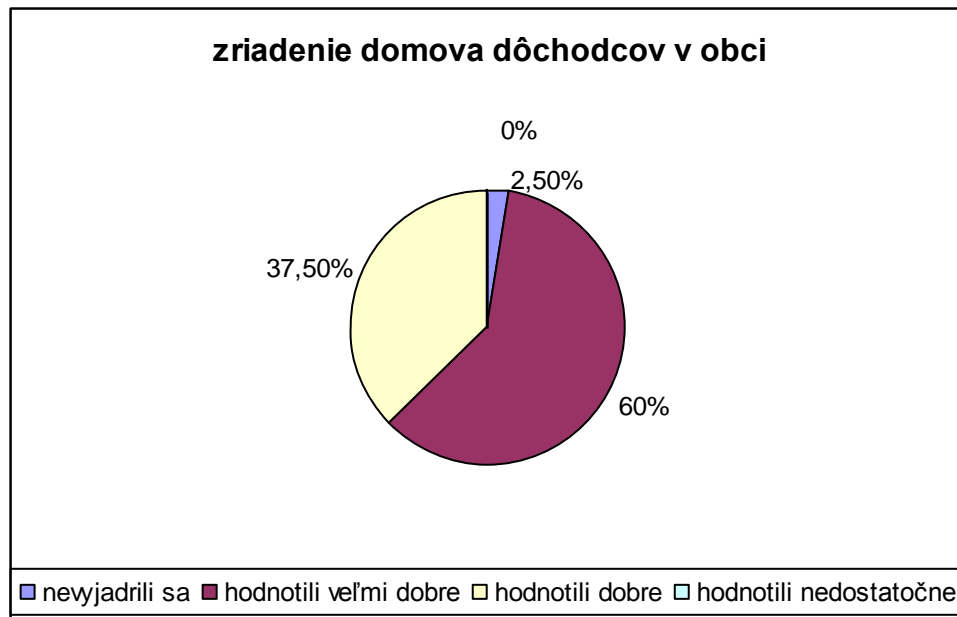
Obr. 14

Grafické znázornenie spokojnosti občanov so starostlivosťou o zeleň

Zdroj: vlastné spracovanie

Kosenie, výsadbu a výrub stromov zabezpečuje obec. Na kosení sa podieľajú nezamestnaní obyvatelia obce prostredníctvom verejnoprospešných prác. Túto oblasť hodnotilo až 65 % opýtaných ako dobrú.

5.1.10 Spokojnosť so zriadením domova sociálnych služieb

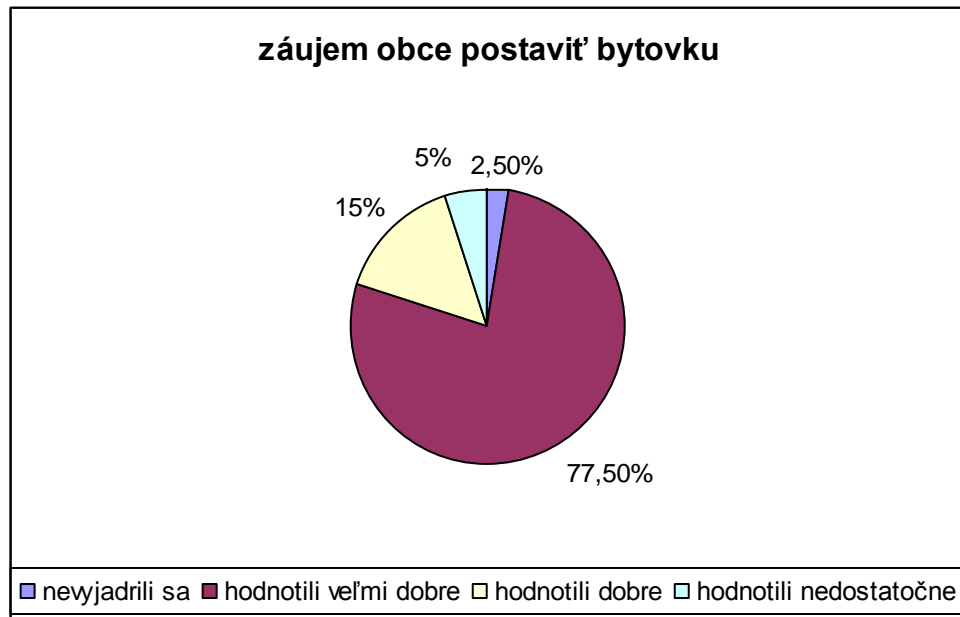
Obr. 15

Grafické znázornenie spokojnosti občanov so zriadením domova sociálnych služieb

Zdroj: vlastné spracovanie

V oblasti sociálnych služieb je veľkou výhodou obce zriadenie domova dôchodcov v zrekonštruovaných priestoroch bývalej škôlky. Vybudovaním domovu sociálnych služieb sa vytvorili podmienky pre dôstojné prežitie staroby predovšetkým pre miestnych obyvateľov, ale tiež pre obyvateľov z okolitých obcí. Zároveň boli vytvorené nové pracovné miesta, čím sa podporilo znižovanie miery nezamestnanosti v obci. V domove sociálnych služieb je až 78 % zamestnancov priamo z obce a zvyšných 22 % dochádza z obce Veľká Dolina.

5.1.11 Spokojnosť s výstavbou bytov

Obr. 16

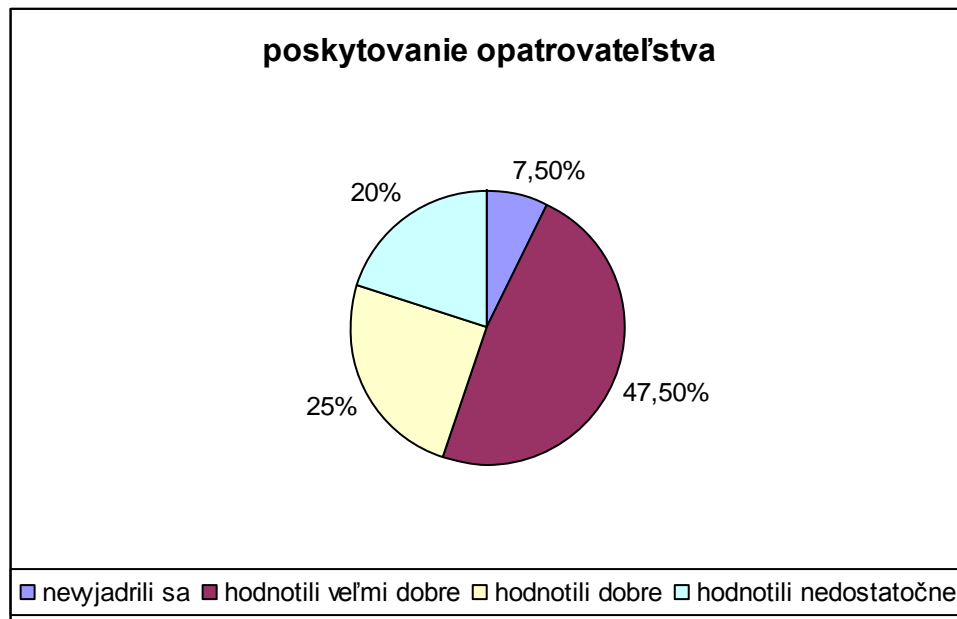
Grafické znázornenie spokojnosti občanov s výstavbou bytov

Zdroj: vlastné spracovanie

Najlepšie ohodnotili obyvatelia záujem obce postaviť bytovku. Až 77,5% obyvateľov hodnotilo túto stránku života v obci ako veľmi dobrú. Veľa mladých rodín prejavilo záujem zostať bývať v obci v prípade, že by obec vytvorila podmienky pre bývanie novou výstavbou. V súčasnom období je väčší záujem o nájomné byty v bytovkách ako o výstavbu vlastných rodinných domov. K tejto otázke sa nevyjadrilo 2,50% opýtaných. Boli to predovšetkým vlastníci rodinných domov, ktorí sa o výstavbu bytoviek nezaujímali.

5.1.12 Spokojnosť s poskytovaním opatrovateľstva

Obr. 17

Grafické znázornenie spokojnosti občanov s poskytovaním opatrovateľstva

Zdroj: vlastné spracovanie

Obyvatelia obce sú s poskytovaním opatrovateľstva spokojní. Ako veľmi dobré ho hodnotilo 47,50 % opýtaných. K tomuto ukazovateľu sa pozitívne vyjadrovali predovšetkým starší obyvatelia resp. obyvatelia, ktorých rodinní príslušníci využívajú tieto služby.

5.2 Miestny príspevok ku globálnym klimatickým zmenám

Vlastné pozorovanie

Obec Mojmírovce má typický vidiecky charakter. Nenachádza sa tu žiadny veľký znečisťovateľ ovzdušia. V obci Mojmírovce sa nachádzajú malé a stredné zdroje znečistenia ovzdušia, ktoré zabezpečujú dodávku tepla. Ku klimatickým zmenám neprispievajú iba väčší znečisťovatelia, ale tiež obyvatelia obce. Obyvatelia pri vykurovaní svojich domácností používajú rôzne druhy paliva, pri ktorých spaľovaní dochádza k produkcii CO₂.

Podľa údajov obecného úradu v Mojmírovciach je na plyn napojených 871 domácností t.j 92,2 % z celkového počtu domácností. Plyn je využívaný na vykurovanie vo všetkých domácnostiach. Vykurovanie drevom alebo elektrickou energiou sa využíva iba ako doplnkový spôsob (kúrenie v krboch, odstávka plynu pre poruchu, sezónne prikurovanie...). Obcou prechádza cestná komunikácia, ktorá nepriamo spája mestá Nitra a Šaľa. Priame spojenie medzi týmito mestami prechádza cez obec Cabaj-Čápor, a preto počet áut nie je až taký veľký, aby výrazne prispel k tvorbe CO₂.

Dotazníkový prieskum

V obci je 945 domácností, z ktorých 92,2 % je napojených na plyn. Tieto domácnosti využívajú plyn ako hlavný zdroj vykurovania. Drevo a elektrická energia sa využíva vo väčšine domácností iba na prikurovanie.

Tab. 4

Druh a množstvo spotrebovanej energie

	spotreba na 1 domácnosť	počet domácností	priemerná spotreba za obytný sektor	počet domácností využívajúcich daný spôsob vykurovania (v %)
plyn	2900 m ³	945	2740500 m ³	92,2
drevo	0,57 m ³	945	538,65 m ³	18
elektrická energia	82 kWh	945	77962,5 kWh	7

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že priemerná spotreba plynu na jednu domácnosť je 2900 m³, t.j. priemerná ročná spotreba plynu v obytnom sektore je 2.740.500 m³.

Drevo využíva na vykurovanie iba 18 % domácností, sú to prevažne domácnosti, ktoré nie sú napojené na plyn (90 % tvoria rómske domácnosti). V ostatných domácnostiach sa drevo využíva iba na prikurovanie v krboch.

Najmenej sa využíva na vykurovanie domácností elektrická energia (len 7 %). V prípade tohto zdroja vykurovania sa však nejedná o jediný spôsob vykurovania domácnosti. Je len alternatívnym spôsobom dokurovania, v ojedinelých prípadoch však tvorí až 50 % podiel.

5.3 Miestna mobilita a doprava cestujúcich

Vlastné pozorovanie

Mobilita občanov pri dochádzke do práce, ale aj pri samotnom výkone pracovných povinností je dnes nutnosťou. Vo vidieckom prostredí je však v bežnom živote uprednostňovaná doprava v rámci obce pešo resp. na bicykli. V obci sú vytvorené pracovné miesta tak v primárnom sektore, podnikateľskom, službách a verejnej správe. Obyvatelia, ktorí pracujú v obci alebo v blízkom okolí dochádzajú do zamestnania na bicykli resp. pešo. Obec Mojmirovce má dobré dopravné napojenie na mestá Nitra, Šala a okolité obce a preto môže byť využívaný aj tento spôsob dopravy.

Pri výbere dopravy obyvatelia kladú dôraz nie len na časovú stránku, ale aj ekonomický dopad na domácnosť.

Auto ako dopravný prostriedok pri dochádzke do zamestnania alebo do školy je využívaný prevažne v rodinách, kde dochádzajú viacerí členovia rodiny. Najpočetnejšiu skupinu využívajúcu autá tvoria tí obyvatelia, ktorí potrebujú auto pri samotnom výkone svojho povolania.

Dotazníkový prieskum

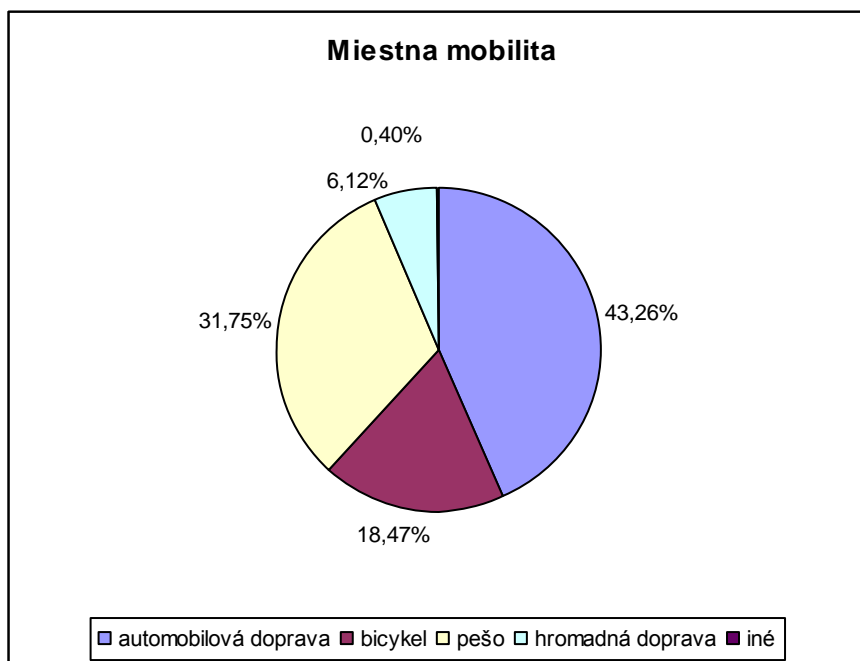
Zo zistení na základe dotazníka bola vytvorená tabuľka č. 5, z ktorej vyplýva, že najpoužívanejším spôsobom dopravy je automobilová doprava.

Tab.5

% využitia jednotlivých druhov dopravy

Spôsob dopravy	využitie v %
automobilová doprava	43,26
bicykel	18,47
pešo	31,75
hromadná doprava	6,12
iné	0,4

Zdroj: vlastné spracovanie

Obr. 18

Grafické znázornenie využitia jednotlivých druhov dopravy

Zdroj: vlastné spracovanie

Automobilovú dopravu využíva 43,26 % opýtaných. Takýto vysoký podiel využitia je spôsobený prevažne tým, že auto mnohí využívajú v práci resp. pri dochádzke za prácou. Vplyv na vysoký podiel využitia automobilovej dopravy ovplyvňuje aj fakt, že takmer každá domácnosť vlastní aspoň jedno auto.

Ďalším výrazným spôsobom dopravy je pešo. Tento spôsob využívajú domáci obyvatelia v bežnom živote (denné nákupy, návštevy), ako aj obyvatelia zamestnaní v obci pri dochádzke za prácou.

Obyvatelia, ktorí využívajú autá, najazdia priemerne ročne 6535,4 km. Do tohto počtu zahrnuli v prieskume tak súkromné jazdy, ako aj jazdy vykonané v rámci pracovných povinností. Týždenne vykonajú priemerne 6 jazd auto, pričom strávia v aute denne priemerne 1 hodinu a 15 minút. Počet jazd a čas strávený v aute sa líši v závislosti na tom, či je auto využívané pri pracovných povinnostiach.

5.4 Dostupnosť miestnej verejnej zelene a miestnych služieb

Vlastné pozorovanie

V obci Mojmírovce je verejná zeleň reprezentovaná miestnym parkom, detskými ihriskami vybudovaným v rôznych častiach obce, futbalovým ihriskom a voľným zatráveným priestranstvom – Pažiť. Park sa nachádza v centre obce a je voľne prístupný širokej verejnosti. Má celkovú rozlohu 3,6 ha. V posledných rokoch prešiel niekoľkými úpravami, ktoré viedli k zlepšeniu funkčnosti a využiteľnosti tohto priestoru. Využívajú ho predovšetkým mamičky s malými deťmi a hostia Kaštiela Mojmírovce.

V obci sú vybudované 3 detské ihriská. Podľa vyjadrenia starostu obce Imricha Kováč bolo detské ihrisko „pri Hliníku“ vybudované v rámci projektu – programy zamerané na integráciu marginalizovaných rómskych komunít v spolupráci s občianskymi združeniami. Ďalšie dve ihriská (jedno v areáli ZŠ a druhé na Pažiti) boli vybudované občianskym združením APISS Nitra. Všetky detské ihriská sú prístupné verejnosti voľne. Ihrisko umiestnené v areáli ZŠ intenzívne využíva aj školský klub a materská škola pre spestrenie činnosti detí.

Futbalové ihrisko je prístupné verejnosti mimo tréningového času miestneho futbalového klubu a futbalových zápasov. Futbalové ihrisko využíva aj miestna ZŠ pri hodinách telesnej výchovy, nakoľko nedisponuje vlastným športoviskom a nachádza sa v tesnej blízkosti futbalového ihriska.

Pažiť je voľne dostupná verejnosti a využívajú ju predovšetkým deti (futbal) a v období rôznych slávností (hody, májové oslavy...) je tento priestor využívaný ako centrum osláv.

Všetky verejné zelené priestranstvá a ihriská sú na dobrej úrovni, čo zabezpečuje ich plnú funkčnosť a využitie

Miestne služby sú reprezentované predovšetkým zdravotným strediskom, základnou školou, materskou školou, poštou, predajňami potravinárskeho sortimentu, služby na zabezpečenie odvozu komunálneho odpadu, služby polície.

Zdravotné stredisko poskytuje denne v pracovných dňoch služby všeobecného lekára pre dospelých, detského lekára a stomatológa. Rovnako je v pracovných dňoch zabezpečený aj predaj liekov v lekární MMM. Na zvýšenie kvality poskytovaných služieb plánuje lekárňu zriadiť výdajové okienko pre nočné služby.

Základná škola je plnoorganizovaná a poskytuje vzdelávanie aj pre deti z okolitých obcí. V popoludňajších hodinách je o deti prvého až štvrtého ročníka postarané v školskom klube. V priestoroch základnej školy pracuje aj základná umelecká škola čo poskytuje deťom väčšie možnosti efektívneho využitia voľného času a rozvíjania svojich záujmov.

V roku 2008 bola do zrekonštruovaných priestorov ZŠ umiestnená aj MŠ, ktorá dovtedy využívala nevyhovujúce priestory pri kultúrnom dome.

Pošta sa nachádza v centre obce, neďaleko autobusovej zastávky. Poskytuje poštové služby nielen pre obyvateľov obce Mojmírovce, ale aj pre obyvateľov obcí Veľká Dolina, Poľný Kesov a Štefanovičová. V priestoroch pošty poskytuje svoje služby Poštová banka.

V obci je umiestnených niekoľko predajní potravinárskeho sortimentu. Najväčšia je v centre obce – Coop Jednota, v ktorej priestoroch sa nachádza aj samostatná predajňa mäsa. Coop Jednota má v obci ešte jednu predajňu potravín umiestnenú v inej časti obce, čo zabezpečuje lepší prístup. Ďalšie predajne sú v rukách súkromných podnikateľov napr. potraviny Diskont, potraviny Košťál, potraviny Valchoň, potraviny Petrovič. Majiteľ posledne menovaných potravín prevádzkoval do roku 2008 aj vlastnú pekárňu. V súčasnosti je však mimo prevádzky. V priestoroch domu služieb sa nachádza aj prevádzka predajne ovocia a zeleniny.

Zber a odvoz komunálneho odpadu v obci zabezpečuje firma Envi-geos s.r.o. jedenkrát do týždňa – v piatok. Na území obce Mojmírovce je zavedený separovaný zber komunálneho odpadu pre nasledovné zložky KO – papier, sklo, kovy a plasty. Nádoby na separovaný zber skla sa vyvážajú podľa ich naplnenosti, ktorú sleduje poverený pracovník obce. Zberné vrecia s PET fľašami sa odvážajú organizovaným vývozom po obci 1 x mesačne. Od 9.4.2010 platí v obci nové všeobecne záväzné nariadenie obce o odpadoch.

Dotazníkový prieskum

Tento indikátor bol hodnotený v spolupráci s pracovníkmi obecného úradu na základe mapy obce, ktorá bola získaná z Územného plánu obce (grafická časť príloha 3).

Do hodnotenia dostupnosti verejnej zelene boli zaradené:

- park Mojmirovce,
- Pažiť,
- futbalové ihrisko,
- detské ihriská.

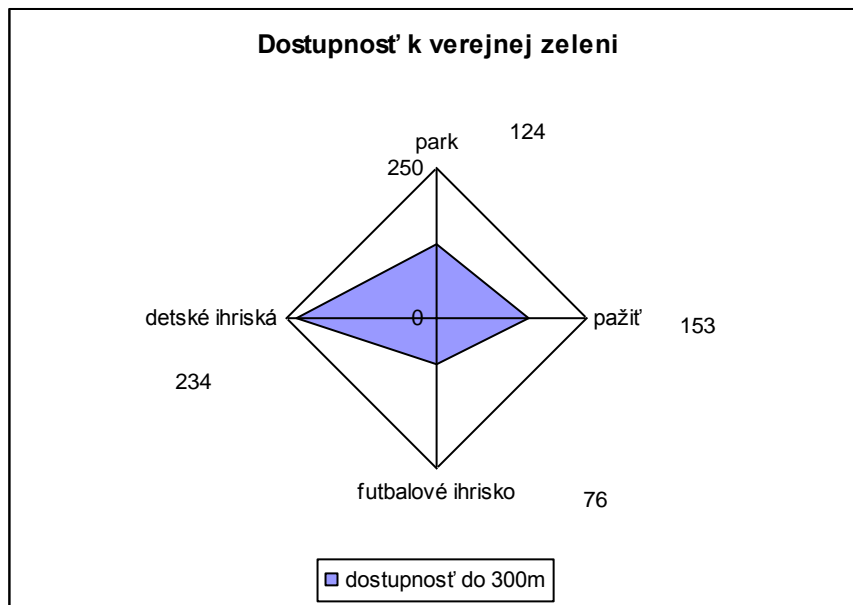
Tab. 6

% dostupnosti k verejnej zelene

Verejná zeleň	Počet domov v dostupnosti 300 m	% z celkového počtu domácností
park	124	13,12
pažiť	153	16,19
futbalové ihrisko	76	8,04
detské ihriská	234	24,76

Zdroj: vlastné spracovanie

Najviac domácností má prístup k detským ihriskám (pozri Tab 6). Vysoký počet domácností, ktoré majú prístup k detským ihriskám je daný tým, že tieto sa nachádzajú na troch rôznych miestach, čo zlepšuje ich dostupnosť. Údaj v tabuľke 6 je za všetky tri ihriská spolu.

Obr. 19

Grafické znázornenie dostupnosti k verejnej zelene

Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok 19 zobrazuje porovnanie dostupnosti k jednotlivým zložkám verejnej zelene.

Do hodnotenia dostupnosti miestnych služieb boli zaradené :

- zdravotné stredisko, lekáreň,
- základná škola, materská škola,
- pekárne a obchody s ovocím a zeleninou, potravinové predajne - potraviny COOP Jednota, potraviny Diskont, potraviny Košťál, potraviny Valchoň, potraviny Petrovič,
- pošta,
- obvodné oddelenie policajného zboru,
- nádoby na separovaný zber – zberný dvor.

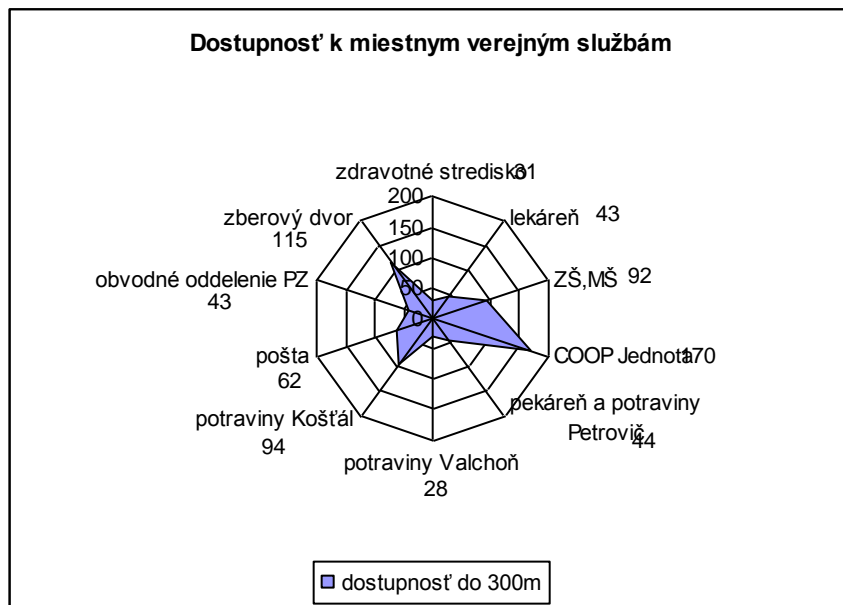
Tab. 7**Dostupnosť k miestnym verejným službám**

Miestne verejné služby	Počet domov v dostupnosti 300 m	% z celkového počtu domácností
zdravotné stredisko	31	3,28
lekárneň	43	4,55
ZŠ,MŠ	92	9,73
COOP Jednota	170	17,99
pekárneň a potraviny Petrovič	44	4,66
potraviny Valchoň	28	2,96
potraviny Košťál	94	9,95
pošta	62	6,56
obvodné oddelenie PZ	43	4,55
zberový dvor	115	12,17

Zdroj: vlastné spracovanie

Najviac domácností vo vzdialenosti 300 m má prístup k predajniam COOP Jednota. Tieto sa nachádzajú na dvoch rôznych miestach v obci. Z toho jedna v centre obce a druhá v časti obce v smere na Svätoplukovo, kde je hustá domová zástavba.

Vysoký počet domácností má prístup aj k zberovému dvoru. Tento sa nachádza v časti obce s hustou zástavbou.

Obr. 20

Grafické znázornenie dostupnosti k miestnym verejným službám

Obrázok 20 ukazuje rozdiely v dostupnosti k jednotlivým zložkám miestnych verejných služieb.

5.5 Kvalita miestneho ovzdušia

Vlastné pozorovanie

Obec Mojmírovce je vidiecky priestor, v ktorom ovzdušie nie je nadmerne zaťažené znečistením. V katastri obce sa nenachádza žiadny veľký znečisťovateľ ovzdušia. Tí sú lokalizovaný vo väčších mestách. V blízkosti obce je takýmto znečisťovateľom Kompresorová stanica SPP v Ivánke pri Nitre a Duslo Šaľa.

V katastri obce sa nachádza 12 stredných a 25 malých znečisťovateľov. K stredným znečisťovateľom ovzdušia patria:

- Základná škola s materskou školou Mojmírovce (kotelňa),
- Odborné učilište internátne (kotelňa),
- Kaštieľ Mojmírovce s.r.o (kotelňa),
- NATURAL – Ing. Juraj Hanák (čistiareň, kotelňa),
- Obecný úrad Mojmírovce (kotelňa),

- Poľnohospodárske družstvo (kotelňa, sušiareň zrnín, sušiareň tabaku, chov ošípaných),
- TAURIS NITRIA s.r.o. (plynový parný kotol, zariadenie na údenie mäsa).

K znečisteniu ovzdušia dochádza spaľovaním fosílnych palív pri výrobe tepla, doprave a priemysle.

Obec neprevádza vlastné merania na zistenie znečistenia ovzdušia ani nevyhodnocuje údaje znečisťovateľov. Prevádzkovatelia stredných zdrojov znečistenia sú povinní podľa zákona SNR č. 401/1988 Z.z. § 4 ods. 1 a Vyhlášky č. 61/2004 Z.z. § 3 ods. 4 jedenkrát ročne predkladať údaje o emisných zdrojoch a vypúšťaných emisiách Obvodnému úradu životného prostredia.

Nakoľko nebolo možné získať správy od všetkých znečisťovateľov, nebol tento indikátor vyhodnotený ako celok. Získané údaje boli spracované iba informatívne, resp. porovnané znečistenie, ktoré produkujú jednotliví znečisťovatelia.

Dotazníkový prieskum

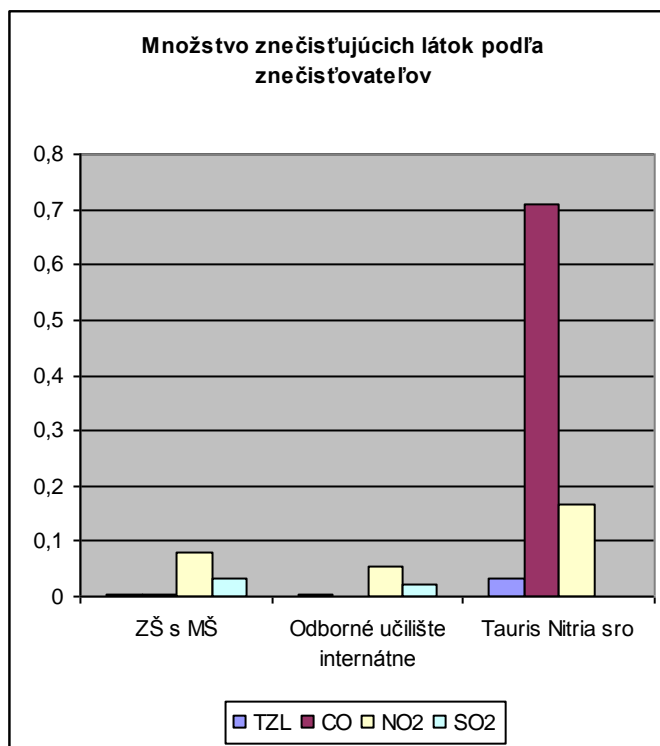
Dostupné údaje boli zoradené do tabuľky 8, na zistenie množstva jednotlivých znečisťujúcich látok produkovaných prevádzkovateľmi stredných zdrojov znečistenia.

Tab. 8

Množstvo znečisťujúcich látok v ovzduší

Znečisťovateľ	znečisťujúce látky v t/rok			
	TZL	CO	NO2	SO2
ZŠ s MŠ	0,00417	0,005	0,0813	0,0328
Odborné učilište internátne	0,0027	0,0003	0,0527	0,0213
Tauris Nitria sro	0,0318	0,7088	0,1677	0,001

Zdroj: prevádzkovatelia stredných zdrojov znečistenia

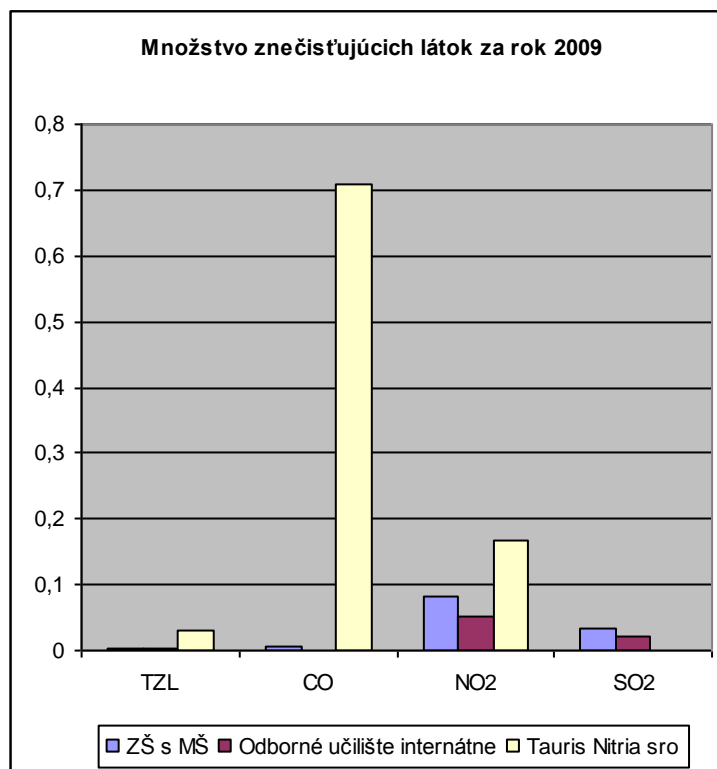

Obr. 21

Grafické znázornenie množstva znečisťujúcich látok podľa znečisťovateľov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z obrázka 21 vyplýva, že najväčším producentom znečisťujúcich látok v obci je TAURIS NITRIA s.r.o. Tento záver však nie je smerodajný, pretože údaje neposkytli všetci znečisťovatelia. Najväčším znečisťovateľom v obci sa javí PD Mojmírovce, ktoré prevádzkuje až 5 zdrojov znečistenia, ale neposkytol údaje potrebné pre toto hodnotenie.

Obr. 22

Grafické znázornenie množstva znečisťujúcich látok za rok 2009

Zdroj: Vlastné spracovanie

Zo sledovaných znečisťujúcich látok sa v obci do ovzdušia vypúšťa najviac CO, ktorej najväčším producentom je TAURIS NITRIA s.r.o..

ZŠ a Odborné učilište neprodujú veľké množstvo znečisťujúcich látok, nakoľko znečistenie vzniká iba z výroby tepla.

5.6 Doprava detí do školy

Vlastné pozorovanie

Z každodenného vlastného pozorovania (autorka práce je pracovníčkou ZŠ) je zrejmé, že väčšina detí chodí do školy pešo. Menšie deti z prvého a druhého ročníka dochádzajú v sprievode rodičov alebo starších súrodencov. Väčšie deti dochádzajú sami prípadne s kamarátmi. Niektoré deti dochádzajú na bicykloch, ale v súčasnosti nie je v ZŠ vyriešený

problém s bezpečným odkladaním bicykla. Túto formu využívajú deti po dohode s pracovníkmi ZŠ, ktorí im odložia bicykel v priestoroch školy. Autom dochádza malá skupina detí, nakoľko škola je veľmi dobre dostupná pešo. Deti privádzajú do školy autom rodičia, ktorí sami dochádzajú autom do práce. Tento spôsob dopravy sa využíva viac v chladných mesiacoch a za nepriaznivého počasia. Základná škola zabezpečuje vzdelávanie aj pre deti z okolitých obcí – od prvého stupňa pre obce Štefanovičová a Veľká Dolina a od druhého stupňa pre obce Poľný Kesov, Svätoplukovo. Deti z týchto obcí využívajú na dopravu do školy aj hromadnú dopravu. Po dohode vedenia školy, obce a dopravcu Veolia transport Nitra boli cestovné poriadky prispôsobené začiatku a koncu vyučovania.

Dotazníkový prieskum

Súčasťou dotazníkového prieskumu bolo zisťovanie spôsobu dopravy detí do školy (ZŠ aj MŠ). Bola sledovaná doprava štyrmi spôsobmi – autom, na bicykli, pešo resp. hromadnou dopravou.

Obec Mojmírovce má plnoorganizovanú základnú školu a materskú školu. Základnú školu na druhom stupni navštevujú aj deti z okolitých obcí – Svätoplukovo, Veľká Dolina, Poľný Kesov a Štefanovičová.

Tab. 9

Počet detí dochádzajúcich do ZŠ a MŠ

	Mojmírovce	Dochádzajúce deti				Počet detí spolu
		Poľný Kesov	Svätoplukovo	Štefanovičová	Veľká Dolina	
ZŠ	259	26	39	10	54	388
MŠ	38	0	0	0	0	38

Zdroj: vlastné spracovanie

Základnú školu v Mojmírovciach v školskom roku 2009/2010 navštevuje 388 detí z toho 129 detí dochádza. Materskú školu navštevujú iba deti z Mojmíroviec.

Tab. 10

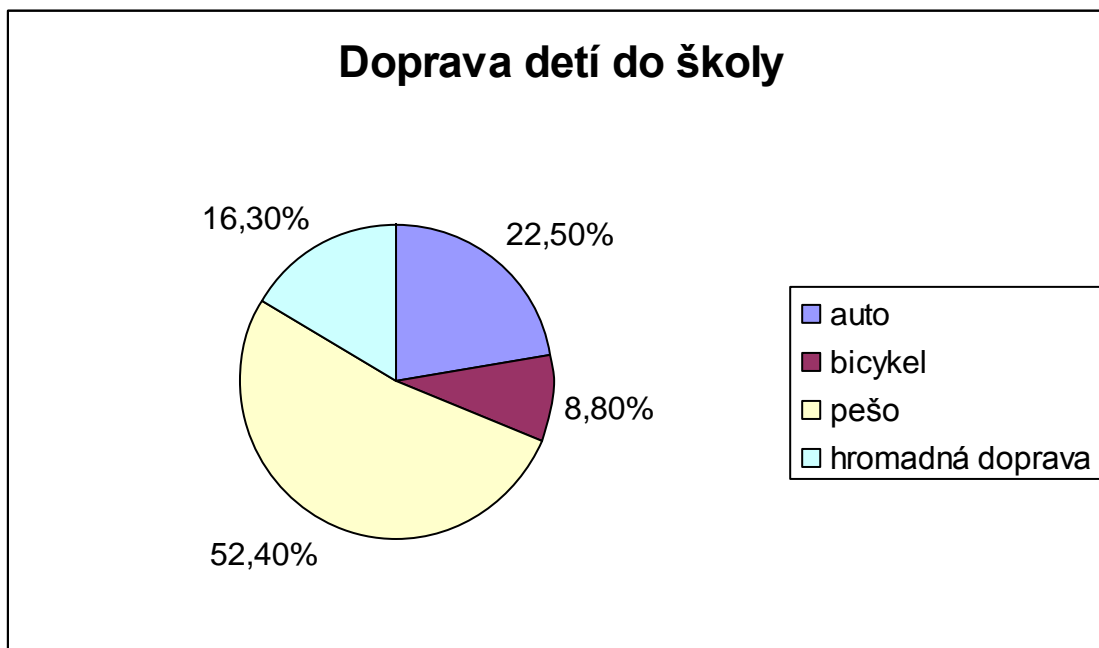
% využitia jednotlivých spôsobov dopravy detí do školy

Spôsob dopravy	využitie dopravy
auto	22,50%
bicykel	8,80%
pešo	52,40%
hromadná doprava	16,30%

Zdroj: vlastné spracovanie

Hlavným sledovaným ukazovateľom je podiel detí cestujúcich do školy autom. Z celkového počtu detí s trvalým pobytom v Mojmírovciach dochádza do školy autom 22,50 % detí.

Túto formu dopravy preferujú predovšetkým rodičia, ktorí sami dochádzajú do práce autom a zároveň odvezú deti do školy.

Obr. 23

Grafické znázornenie spôsobu dopravy detí do školy

Zdroj: vlastné spracovanie

Základná škola sa nachádza v strede obce a je ľahko dostupná miestnymi komunikáciami všetkým deťom, preto najčastejšie (až v 52,3%) chodia deti do školy pešo. Bicykel na dopravu do školy využíva iba 8,8 % detí. Dôvodom je problém s bezpečným uskladnením bicyklov počas školského vyučovania.

Na dopravu detí do školy sa využíva auto až v 22,5% prípadoch. Hromadná doprava je využívaná v 16,3% prípadoch. Jedná sa predovšetkým o dochádzku detí do škôl mimo obce (napr. osemročné gymnáziá, základné školy v mieste pracoviska rodičov).

Súčasťou prieskumu o spôsobe dochádzky bolo aj zisťovanie, či by deti resp. ich rodičia volili iný spôsob dopravy, aký a prečo. Až 65 % opýtaných by zvolilo na dopravu bicykel v prípade, že by si ho mohli počas vyučovania bezpečne uschovať. Tí, ktorí využívajú na dopravu do školy auto, by tento spôsob nemerili. Jedná sa predovšetkým o rodičov a deti, ktorý odchádzajú ráno v rovnakom čase a rodičia cestou do práce vyložia deti v škole.

5.7 Trvalo udržateľné využívanie krajiny

Vlastné pozorovanie

Podľa informácií Obecného úradu celá plocha katastrálneho územia obce Mojmírovce spadá pod I. stupeň ochrany v zmysle § 6 a 7 zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V zmysle tohto zákona boli na tomto území legislatívne vyhlásené:

Park Mojmírovce – Národná kultúrna pamiatka v zmysle zákona NR SR č.49/2002. V Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) má číslo 1469/2. celková rozloha 3,6 ha, predmetom ochrany je historický park (platí III. stupeň ochrany).

Park Mojmírovce – Chránený areál v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 o štátnej ochrane prírody a krajiny.

Časť parku je v správe Kaštieľa Mojmírovce s.r.o, ktorý zabezpečuje jeho údržbu.

V zmysle dokumentu ÚPN VÚC Nitriansky kraj (1998) bol v riešenom území definovaný prvok ÚSES krajiny, a to biokoridor regionálneho významu – Cabajský potok.

V obci Mojmírovce sa vyskytujú dve artézské studne (Pri Gábrišovi, Pri Kamenickej) a viacero vítaných studní. Vodu z týchto artézskych studní využívajú i obyvatelia z okolia, voda za studne pri Gábrišovi je vhodná aj pre dojčatá.

Tab. 11**Štruktúra pôdneho fondu v obci Mojmírovce k 31.12.2007**

Pôdny fond	Výmera v ha
celková výmera	1986,3
z toho: orná pôda	1482,6
vinice + ovocné sady	18,3
záhrady	98
trvalé trávnaté porasty	3,4
lesné pozemky	16,8
vodné plochy	11,7
zastavané plochy	160,8
ostatné plochy	21

Zdroj: obecný úrad

Štruktúra pôdneho fondu závisí od spôsobu jeho využívania. V obci Mojmírovce je pôda využívaná prevažne na poľnohospodárske účely. V obci pôsobí Poľnohospodárske družstvo, ktoré obhospodaruje veľkú časť pôdneho fondu. Najväčšie zastúpenie má orná pôda, na ktorej sa pestujú predovšetkým jednoročné plodiny (prevažne husto siate obilniny a olejoviny).

Územie obce môžeme charakterizovať ako poľnohospodársku krajinu so sústredenými vidieckymi sídlami. V katastri obce prevažuje orná pôda.

Dotazníkový prieskum

Tento indikátor bol hodnotený na základe údajov získaných z Obecného úradu, PHSR a Územného plánu obce.

Tab. 12**Podiel prvkov ÚSES na celkovej ploche katastrálneho územia Mojmiroviec**

	rozloha	
	ha	%
chránený areál	3,6	0,18
biokoridor regionálneho významu	1,2	0,06
spolu	4,8	0,24

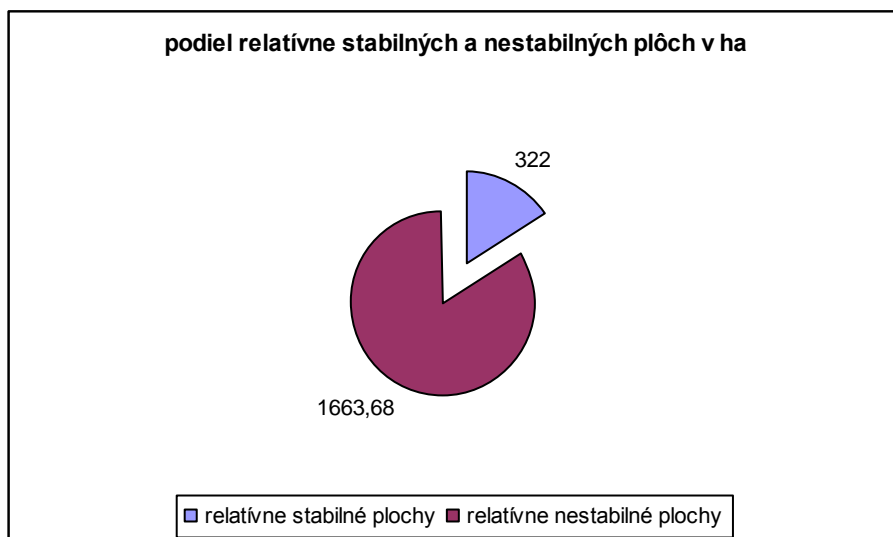
Zdroj: PHSR Mojmirovce (obecný úrad)

Súčasťou katastrálneho územia obce Mojmirovce je aj chránený areál Park Mojmirovce a biokoridor regionálneho významu Cabajský potok. I keď tieto prvky ÚSES tvoria iba malé percento (0,24%) z celkovej rozlohy katastrálneho územia je v záujme obce ich ochrana. Súčasťou Parku Mojmirovce je aj národná kultúrna pamiatka kaštieľ (z r. 1721) a koniareň, ktoré sú v súčasnosti využívané ako vzdelávacie stredisko, na stravovanie, ubytovanie a rekreáciu.

Tab. 13**Určenie ekologickej stability**

Obec	Výmera v ha		Ekologická stabilita krajiny
	relatívne stabilné plochy	relatívne nestabilné plochy	
Mojmirovce	322	1663,68	0,19

Zdroj: vlastné spracovanie

Obr. 24

Grafické znázornenie podielu relatívne stabilných a nestabilných plôch na ha

Zdroj: Vlastné spracovanie

V katastri je vysoké zastúpenie relatívne nestabilných plôch predovšetkým ornej pôdy a iba minimálne zastúpenie lesných porastov a vodných plôch. Takáto krajinná štruktúra a využitie krajiny zaraďuje obec Mojmirovce medzi oblasti s nízkym stupňom ekologickej stability.

6 Závěry

Na základe hodnotenia vybraných spoločných indikátorov udržateľného rozvoja v obci Mojmírovce môžeme urobiť tieto závery:

V obci Mojmírovce sú vytvorené dobré podmienky pre bývanie. V obci je zabezpečená základná zdravotná starostlivosť, predškolské a školské vzdelávanie. Občania majú vytvorené podmienky na trávenie voľného času v rôznych záujmových združeniach a kultúrnych aktivitách organizovaných obcou.

Každé mesto či obec prispieva ku globálnym klimatickým zmenám. V prípade obcí je tento príspevok samozrejme menší ako v priemyselných oblastiach. Tento indikátor sa nepodarilo relevantne zhodnotiť, nakoľko obec nesleduje podrobné údaje o znečisťovaní jednotlivých zložiek ŽP, a preto nemá dostatok potrebných informácií.

Mobilita a doprava cestujúcich je spojená so životným štýlom, ktorý vyplýva z pokroku. Je bežnou súčasťou života každého človeka, či už ide o dopravu za prácou, pri výkone práce, za nákupmi alebo za zábavou. Najviac je automobilová doprava využívaná v súvislosti s pracovnými povinnosťami. Hoci dnes už aj na vidieku takmer každá rodina vlastní auto, predsa sa v značnej miere najmä v rámci obce využíva na prepravu bicykel alebo pešia chôdza.

Obec Mojmírovce je strediskovou obcou mikroregiónu Cedron. Zabezpečuje všetky základné služby (zdravníctvo, základné vzdelávanie, sociálne služby, obchod ...) nie len pre svojich obyvateľov, ale aj pre obyvateľov okolitých obcí. Dostupnosť k týmto službám je veľmi dobrá, nakoľko sú väčšinou lokalizované v centre obce. Verejne dostupná zeleň a verejné priestranstvá sú udržiavané v dobrom stave. Je zabezpečená ich plná funkčnosť a sú občanmi intenzívne využívané.

Posledné oficiálne merania kvality ovzdušia v obci boli realizované v roku 1992. Kvalita ovzdušia sa na úrovni obce odvtedy nesleduje. Znečistenie je sledované iba prostredníctvom stredných znečisťovateľov ovzdušia. Obec je typickým vidieckym prostredím bez veľkých znečisťovateľov.

Základná škola v Mojmírovciach sa nachádza v centre obce a je dobre dostupná zo všetkých častí obce. Deti z Mojmíroviec dochádzajú do školy väčšinou pešo alebo na bicykli. Doprava detí z okolitých obcí je zabezpečená hromadnou dopravou. Dopravu autom využívajú predovšetkým rodičia detí z dôvodu bezpečnosti, za zlých poveternostných podmienok, prípadne spoja dopravu detí do školy s vlastnou dopravou do zamestnania.

Trvalo udržateľné využitie krajiny je ovplyvnené štruktúrou pôdneho fondu obce. V katastri obce sa nachádza chránený areál (Park Mojmirovce) a biokoridor regionálneho významu (Cabajský potok), ktoré však tvoria iba malú časť územia obce. Obec patrí medzi oblasti s malou ekologickou stabilitou krajiny. Najväčšiu časť pôdneho fondu totiž tvorí orná pôda.

Z dotazníkového prieskumu, ktorý bol súčasťou hodnotenia indikátorov vyplynulo, že občania sú so životom v obci spokojní, snažia sa spolupracovať s predstaviteľmi samosprávy a majú záujem zapájať sa do aktivít zameraných na rozvoj obce.

Predstavitelia samosprávy obce sa snažia o zlepšovanie podmienok pre život obyvateľov, zapájajú sa do rôznych projektov, partnerstiev prispievajúcich k rozvoju a propagácii obce.

7 Využitie výsledkov samosprávou obce

Z vyhodnotenia indikátorov udržateľného rozvoja vyplýva, že v obci Mojmírovce sú vytvorené dobré podmienky pre občanov a aj záujem o ochranu životného prostredia. Napriek tomu má samospráva možnosti ako prispieť k ďalšiemu rozvoju obce.

Z hodnotenia indikátora 1 Spokojnosť občanov s miestnou komunitou vyplynulo, že občania sú so životom v obci spokojný. K väčšej spokojnosti je však potrebné:

- pokračovať vo výstavbe bytových domov,
- rozšíriť služby opatrovateľstva,
- revitalizovať stred obce.

Obec výrazne neprispieva ku klimatickým zmenám. Úlohou samosprávy je sprostredkovať občanom dostatok informácií o racionálnom využívaní zdrojov a podporovať alternatívne spôsoby vykurovania obnoviteľnými zdrojmi.

Rastúci podiel automobilovej dopravy sa prejavuje už aj v obciach. Možnosťou na jeho zníženie a využívanie iných spôsobov dopravy najmä v rámci obce je vybudovanie cyklistických chodníkov a priestorov na odkladanie bicyklov.

K zlepšeniu dostupnosti verejnej zelene a verejných služieb môže obec prispieť:

- budovaním voľne dostupných zelených priestranstiev s využitím na rôzne aktivity,
- podporou miestnych podnikateľov pri rozširovaní ponuky služieb.

Vidiek je charakteristický čistotou prostredia. V záujme udržania kvality miestneho ovzdušia by mala obec vykonávať kontroly prevádzkovateľov zdrojov znečistenia a podporovať snahy o využívanie moderných technológií výroby.

Využívanie osobného automobilu pri doprave detí do školy je ovplyvnené nielen poveternostnými podmienkami, ale aj pocitom bezpečnosti detí a rodičov.

Obec ako zriaďovateľ ZŠ by mohla vybudovať uzamykateľné stojisko na bicykle. Záujem o dochádzku do školy na bicykli prejavila väčšina detí a rodičov. Prekážkou v súčasnosti je iba problém, čo urobiť s bicyklom počas školského vyučovania.

Zároveň by bolo vhodné zabezpečiť (posilniť) na Základnej škole dopravnú výchovu a špeciálne deti upozorňovať ako sa majú správať ako účastníci cestnej premávky. Možnosťou je tiež spolupráca s miestnym oddelením PZ, zabezpečením hliadkovania na prechodoch pre chodcov v blízkosti školy na začiatku a konci vyučovania.

Ochrana prírodného prostredia je úlohou, ale tiež prínosom pre všetkých občanov. Obec k tomu môže prispieť dôkladným vypracovaním Územného plánu obce, dôsledným zisťovaním a prehodnotením pri vydávaní rozhodnutí týkajúcich sa pôdneho fondu.

Sledovanie indikátorov podľa metodiky ECI je vhodné aj na úrovni obcí aby bolo zabezpečené komplexné porovnanie v rámci celej republiky. V súčasnosti štruktúra indikátorov podľa ECI je stanovená hlavne pre mestá a nie všetky indikátory je možné na úrovni obce vyhodnotiť. Bolo by potrebné prispôbiť indikátory podmienkam obcí aby bolo možné sledovať pokroky v dosahovaní TUR.

8 Použitá literatúra

ANONYMUS,. 2005: Trends and Indicators for Monitoring the EU Thematic Strategy on Sustainable Development of Urban Environment. CEMR – Council of European Municipalities and Regions. 15 s.

BRUNDTLANDT, G. H. et al., 1987: Our Common Future. United Nations

DEMO, M. – BIELIK, P. – HRONEC, O. 1999. Trvalo udržateľný rozvoj. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitre. 1999, 400 s. ISBN 80-7137-611-6.

DEMO, M. – HRONEC, O. – TÓTHOVÁ, M. 2007. Udržateľný rozvoj – život v medziach únosnej kapacity biosféry. Nitra : SPU, 2007. 439 s. ISBN 9A8-80-8069-826-3

GUŤANOVÁ, B., Program LEADER, Mojmirovčan, časopis obce Mojmirovce, ročník XIII., december 2007, str. 10 – 11

HUBA, M., A KOL., 2000: Indikátory trvalo udržateľného rozvoja miest. ETP Slovensko, STUŽ SR, Košice, 99 s.

HUBA, M. – KOZOVÁ, M. – MEDERLY, P. 2002. Miestna agenda 21 : Udržateľný rozvoj obcí a mikroregiónov na Slovensku. Bratislava : Regionálne enviromentálne centrum pre krajiny strednej a východnej Európy – REC Slovensko, 2002. 101 s. ISBN 80-6968850-1-4

HUDEKOVÁ, Z., MEDERLY, P., 2003: Spoločné európske indikátory udržateľného rozvoja miest - pilotný projekt v SR. REC Slovensko, 98 s.

HUDEK, V. a kol. 2001. Trvalo udržateľný rozvoj výzva pre Slovensko. Bratislava : REC Slovensko. 2001, 127 s. ISBN 80-968591-7-X

HUDEK, V. 2003. Višegrádsky región desať rokov po Riu : Národné stratégie a inštitucionálne zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja vo Višegrádskom regióne : príloha 1. Bratislava, Praha : Spoločnosť pre trvalo udržateľný rozvoj (STUŽ/SR), Ústav pro ekopolitiu, o.p.s., 2003 ISBN: 80-968415-7-2

KERESTEŠ, Š. 2006. Medzi starým a novým. Život dolnonitrianskeho mestečka Urmín v 18. a prvej polovici 19. storočia. Nitra : Obecný úrad Mojmírovce. 2006. 288 s. ISBN 80-969518-5-8

KRASNEC, P., (1999): Trvalo udržateľný rozvoj. Učebné texty pre študentov environmentalistiky. Katedra krajinej ekológie, Prif. UK, Bratislava, 108 s.

MAČÁKOVÁ, S. 2001 . Trvalo udržateľné mestá/regióny na Slovensku. In. Životné prostredie, roč. 35, 2001 č. 1, s. 5-8

MERDELY, P., 2001: Indikátory trvalo udržateľného rozvoja. Prehľad vývoja a vyhodnotenie s dôrazom na Slovenskú republiku. REC Slovensko, Bratislava. 69 s.

MERDELY, P. , NOVÁČEK, P., TOPERCER, J., 2003: Sustainable development assessment: quality and sustainability of life indicators at global, national and regional level. Foresight, 5,5, s. 42-49.

MEDERLY, P. – HUBA, M. – KOZOVÁ, M. 2002. Miestna Agenda 21 – udržateľný rozvoj obcí a mikroregiónov na Slovensku. Bratislava : REC Slovensko. 2002, 102 s. ISBN 80-968850-1-4

MEDERLY, P., HUDEKOVÁ, Z., 2005: Udržateľný rozvoj miest v Slovenskej republike. Návrh súboru indikátorov a ich využitie pri vyhodnotení udržateľného rozvoja miest. REC Slovensko, 150 s.

MOLDAN, B., 1997: Indikátory trvale udržateľného rozvoje. VŠB - TU Ostrava.

MURCOTT, S.,1997: Sustainable Development: A Meta-Review of Definitions, Principles, Criteria Indicators, Conceptual Frameworks and Information Systems. Annual Conference of the American Association for the Advancement of Science. IIASA Symposium on "Sustainability Indicators." Seattle, Wa. Feb 13-18, 1997

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Nitra : Agentúra pre rozvoj vidieka v Nitre, 2007, 54 s.

TONKOVÁ, H. 2004. Uplatnenie faktorov ovplyvňujúcich veľkosť a tvar pozemkov v organizácií pôdneho fondu. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitre. 2004

http://www.tur.sk/doc/vizia_TUR.rtf [cit. 2007-03-26]

<http://www.tur.sk/index.stm?cat=633c61bb2629064fe9ca35c1aef7f5f5> [cit. 2007-03-29]

<http://www.tur.vlada.gov.sk/index.php?ID=748> [cit. 2007-03-26]

<http://www.tur.sk/index.stm?apc=0--79efcdc8d3c1e81704b24af08cdc6376-1-1&x=72642>
[cit. 2007-03-26]

9 Přílohy

Obr.č.1 Mojmirovce

Obr.č.2 Základná škola

Obr.č.3 Kaštieľ – Družstevný ústav vzdelávania

Obr.č.4 Žrebčín – kongresové centrum

Obr.č.5 Kostol sv. Ladislava

Obr.č.6 Pošta

Obr.č.7 Obecný úrad

Obr.č.8 Nákupné stredisko

Obr.č.9 Odborné učilište